

„A jó osztálytársról a felmérőknél lehet másolni, ideadja a háziát, ha éppen nem készítettem el. Ezen felül fontos az is, hogy értse a viccet, és lehessen vele egy jót nevetni, mert senki sem szereti az unalmas embereket. Persze ahhoz, hogy valaki jó osztálytárs legyen, az is kell, hogy ne egye meg az uzsonnámat, ne dobja ki a dolgaimat a kukába, és ne üvöltsön bele a fülembe, amikor nem számítok rá.”

TARTALOM

1. láthatár

Ajtóról ajtóra kopogtatva népszerűsítik a magyar oktatást – Pap Melinda írása

3. láthatár

Feléleszténék az elszorvadt mezőgazdasági szakoktatást – Bíró Blanka írása

4. tanterem

Babérkoszorús örökség: kötetben, társasjátékban Mátyás király világa – Bede Laura írása

6. tanárszemmel

Mindennapi kreativitásunk nyomában – Páll Edit és Ráduly Szidónia írása

15. diákszemmel

Román társaikkal gyakorolták a román nyelvet a székely fiatalok – Pap Melinda írása

18. láthatár

Dél-Koreában is Radnótit olvastak

19. láthatár

Újabb lépést tett az RMDSZ a gördülékenyebb tankönyvellátás felé. Szórványba vitt olvasnivalót a Communitas könyvkaravánja

21. láthatár

Nem tetszik a diákoknak a kötelező uniformis

23. hivatalos

5. iskola és kultúra

Örökségünk Őrei – újból versenyben a marosvécsi Kemény-kastély – Antal Erika írása

10. lélekjelenlét

Egész másként olvasnak a mai diákok – Kerekes Edit írása

20. tanterem

Egy húron pendülnek, együtt muzsikálnak – Antal Erika írása

8. diákszemmel

„A legtöbb osztálytársam szerint jófej vagyok. Meg szerény is.”

16. képriport

Hatszáz fáklya égett az igazságos király tiszteletére – Bíró István fotóriportja

22. magánterület

A hóvirágba – Varga László Edgár írása

12.

Erdei iskola – Az élmény a legjobb tanítómester

FOTÓ: LÁSZLÓ E. CSABA

mk

- tanárszemmel
- diákszemmel
- szülői szemmel
- lélekjelenlét
- tanterem
- láthatár
- óvoda
- fotóriport
- hivatalos
- vakáció
- iskola és kultúra
- pályáz(z)atok
- magánterület
- térkép

Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást
2019-es évre!

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2018–2019-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

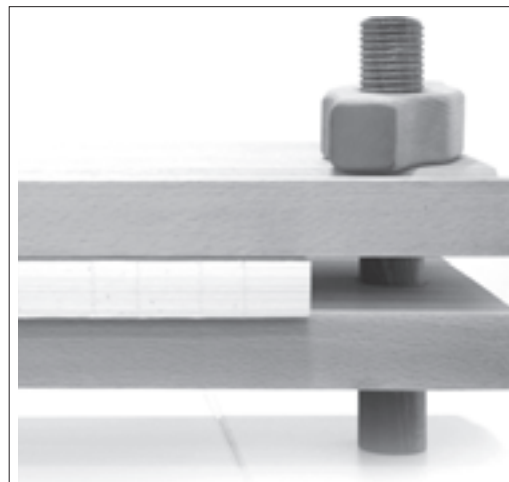
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatasi

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Interjú Várady Enikővel, a nagybányai Iskoláinkért Gyermekünkért Egyesület elnökével

Ajtóról ajtóra kopogtatva népszerűsítik a magyar oktatást

Évről évre küzdenek a magyar gyerekek anyanyelvű oktatásáért a szórványban, sok helyen külön egyesületek, szülői szövetségek alakultak a hatékonyabb kampány érdekében. Az iskolai beavatkozások kapcsán a nagybányai Iskoláinkért Gyermekünkért Egyesület elnökét, Várady Enikőt kérdeztük a gyermek- és közösségmentő munkáról.

– A nagybányai Iskoláinkért Gyermekünkért Egyesült évek óta azért dolgozik, hogy a magyar szülők magyar óvodába, iskolába járassák csemetéiket. Hogyan zajlott az idei kampány?

– Az előkészítő osztályba való beiratkozást megelőző kampányunkat lezártuk, mert elkezdődött a beiratkozás. Úgy érezzük, hogy amennyire lehetett, mindenkit megszólítottunk: elmentünk minden magyar óvodai csoportba, ahol egyaránt beszéltünk a magyar, illetve a vegyes házasságban élő szülőkkel. Vannak szórólapjaink, prospektusaink, amelyeken magyarul és románul is ismertetjük a magyar nyelven való tanulás fontosságát. Próbáltunk eljutni azokhoz a családokhoz is, akik az adatbázisban magyarként szerepelnek, református, katolikus templomban vol-

erejéig beszélni erről. A helyi televízió magyar adásában és a Nagyban. ro portálon is volt ismertetőnk. De az egyesületnek Facebook-oldala is van, így egyre többen látják és osztják a híreinket, több szálon terjed az információ. Úgy érezzük, hogy ennél többet nem tudtunk tenni, nagyon jó volt az idei kampány.

– Mivel folytatják a munkát?

– A nyolcadikosok középiskolai beiratkozása kampányával, melyet most kezdtünk el. Mert március–áprilisban elkezdődnek a vizsgák, olimpiák. Utána jön a húsvét, a vakáció, és ha májusban vesszük elő a témát, késő. Ezért szintén erre az időszakra esett a nyolcadikosok végiglátogatása, és sikerült minden iskolába eljutni. Nagyban. rán két magyar nyolcadik osztály van, a város vonzáskörébe másik öt, tehát hét 8. osztályba mentünk el. Volt, ahol csak a szülők voltak jelen, máshol az osztályfőnökök a gyerekeket is meghívták a beszélgetésre. Tevékenyen telt az elmúlt hónap.

– Hány magyar előkészítő, illetve 9. osztály indulna a következő tanévben?

– Nagyban. rán két magyar előkészítő osztály van. Nekünk tudnunk kell, hány óvoda van, és hány előkészítőre számíthatunk. Jelen pillanatban mindkét osztályra biztosítva van a létszám, de nagyon oda kell figyelni, hogy ne-hogy egyik vagy másik véletlenül a minimális 12 fős létszám alá essen. Kicsit ilyen irányba is meg kell próbálni terelgetni a szülőket. Az egyik osztály a Németh László Elméleti Líceumban van, a másik a Nicolae Iorga Általános Iskolában. Ez is régi, nagy múlttal

rendelkező vegyes tannyelvű általános iskola, ahol mindig is volt magyar osztály. Nagyban. ra két pólusú város, van egy régi és egy új főtér, figyelni kell arra, hogy a város egyik része se maradjon magyar osztály nélkül. A Iorga-iskola az újabb negyedben van, míg a Németh László-líceum a régi városrészben. Bár sokszor nem is az a kérdés, hogy ki hol lakik, hanem, hogy hol dolgozik, melyik iskolához tud köny-

Bár sokszor nem is az a kérdés, hogy ki hol lakik, hanem, hogy hol dolgozik, melyik iskolához tud könnyebben eljutni az a szülő, nagyszülő, aki a gyerekeket hozza-viszi. Ez akkor is fontos, amikor az óvodai csoportok meglétéért küzdünk.

nyebben eljutni az a szülő, nagyszülő, aki a gyerekeket hozza-viszi. Ez akkor is fontos, amikor az óvodai csoportok meglétéért küzdünk, ilyen munkánk is van. Április–májusban ezek népszerűsítéséért indítunk kampányt, mert van egy óvodai csoport a megszűnés szélén. Ilyenkor el kell indulni kopogtatni, összeszedni azokat a szülőket, akik nincsenek megfelelően tájékoztatva, nem adják magyar csoportba a gyerekeiket.

– Idén az RMDSZ és a magyar kormány egyaránt hangsúlyosabban odafigyel a szórványbeli magyar oktatásra. Nagyban. rán ez hogyan nyilvánul meg?

Nagyban. rán két magyar nyolcadik osztály van, a város vonzáskörébe másik öt, tehát hét 8. osztályba mentünk el. Volt, ahol csak a szülők voltak jelen, máshol az osztályfőnökök a gyerekeket is meghívták a beszélgetésre.

tak megkeresztelve, de gyerekeik nem járnak magyar óvodába. Hozzjuk is próbáltuk eljuttatni a Rákóczi Szövetségnek a támogatását, amelyet az iskolába induló gyerekek küldtek. Ezenkívül újságcikket jelentettünk meg a magyar sajtóban, de a román napilapokban is, illetve a helyi román televízióban is sikerült egy félórás műsor

– Mindig elmondjuk a szülőknek, hogy többféle anyagi támogatás van: a magyar kormány oktatási-nevelési támogatása, amit évek óta kapnak a magyar tanintézetbe járó gyerekek, és van a Rákóczi Szövetség támogatása. És van a legújabb: az after school program. Erre komoly ígértünk van,

Előkészítőtől nyolcadikig magyar iskolába járatják a gyerekeket, és utána jön egy hirtelen fordulat, amikor azt mondják a szülők: mostantól odafigyelünk arra, hogy a gyerek érvényesülni tudjon, ezért román iskolába kell adni.

bár még nem jelent meg a pályázati kiírás, azt mondták, hogy szeptembertől mindenképp be fog indulni a szórvány-megyékben. Az after school program keretében a gyerek ebédjét és a pedagógus bérét állják majd. Azt várjuk, hogy megjelenjen a pályázati kiírás.

– Ennek az is célja, hogy a vegyes házasságban élő szülőket is segítse, hiszen esetükben csak az egyik szülő tud foglalkozni a magyar iskolában tanuló gyerekkel...

– Pontosan. Ezt emeljük ki minden óvodai találkozón, amikor vegyes családok is jelen vannak. Ne féljenek attól, hogy nem fognak tudni segíteni a

gyereknek, erre való ez az after school program. Ez eddig is volt, csak nem támogatták anyagilag. Nem tudom, hogy ez mennyire fogja előrelendíteni, meglátjuk, amikor meglesznek az első eredmények. Amikor lezajlanak a beiratkozások, kiderül, hogy mennyire voltunk hatékonyak.

– A gyerekek mekkora hányada érkezik vegyes családokból, mennyire sikerül őket bevonni?

– Vegyes házasságok mindig voltak, az én, a gyerekeim generációja idején is. Most azonban megnőtt az arányuk. Nem tudnám megmondani, hogy pontosan mekkora, egyik óvodában nagyobb, a másikban kisebb, de mindenhol van. És van olyan óvodai csoport is, ahova román gyerekeket is beíratnak. Szeptemberben van az első gyerekszámlálási akciónk, amikor megnézzük, körülbelül hány gyerekre számíthatunk, és ezek 15-20 százaléka vegyes családból jön. Velük kell elsősorban foglalkozni, de nemcsak, mert olyan is van, hogy a magyar szülő mondja azt: jobban érvényesül a gyerek román iskolában. Az óvodásoknál kevésbé, a nyolcadikosok esetében már gyakoribb ez a mentalitás. Előkészítőtől nyolcadikig magyar iskolába járatják a gyerekeket, és utána jön egy hirtelen fordulat, amikor azt mondják a szülők: mostantól odafigyelünk arra, hogy a gyerek érvényesülni tudjon, ezért román iskolába kell adni. Sok rendkívül jó képességű gyereknek a szülei gondolkodnak így, és ezáltal gyengítik a magyar iskolát. Nekünk valamilyen módon rájuk is kell hatni. Elsősorban az édesanyák

lelkére próbálunk beszélni, mert a gyerekekben lelki törést okozhat egy ilyen váltás, mivel hirtelen és kamaszkorban éri őket. Ezen sok szülő nem gondolkodik el, nem hiszi, hogy komoly probléma. Mi azonban több mint tíz éve követjük ezeket az élettörténeteket, így nemcsak a jószándékú propaganda beszél belőlünk.

– Hogyan alakul a gyereklétszám, mennyire érződik, hogy egyre kevesebb gyerek születik?

– Érződik, ezelőtt három évvel 10 magyar óvodai csoport volt Nagybányán, aztán egyik évben egy, másik évben egy következő szűnt meg. Amikor a Németh László-líceumban megalakultak az óvodai csoportok 4 csoportból automatikusan 3 lett. Így most 8 óvodai csoport van öt intézményben, és az egyiket a megszűnés fenyegeti. Ami azért nagy probléma, mert abban a lakónegyedben nincs másik magyar óvoda. Ez rövid programos csoport, próbáljuk megmenteni, hosszított programúvá alakítani, mert arra lenne igény, de nem tudom, ha sikerül. Ami a gyereklétszámot illeti: eddig csak a keresztesleleteket figyeltük, most rálátunk az esküvők számára is. Azért kell felkészülni arra, hogy a vegyes családokat megtartsuk a közösségünk közelében, mert ezekből egyre több lesz. Nagybányáról nagy az elvándorlás, egész generációk hiányoznak, épp azok, amelyek most gyerekeket nevelnek. És azok körében, akik maradnak, egyre több a vegyes házasság.

– Középiskolába a vidéki településekről is jöhet utánpótlás. Mennyire terjed ki az egyesület tevékenysége Nagybányán túlra?

– Kiterjed, próbálunk olyan programokat kitalálni, melyekkel a vidéki fiatalokat, pedagógusokat is bevonjuk a közös tevékenységbe. És vannak a látogatásaink. Jelen pillanatban ennyit tudunk önkéntes munkával megoldani. Lemerít ez a munka, de mindig örülünk, amikor látjuk az eredményt, hogy ügyesek a gyerekek, jók az iskolák, a közösség – csak egyre kisebb.

Elkezdődött a beiratkozás az előkészítő osztályba

Március 4–22. között zajlik az előkészítő osztályba való beiratkozás első szakasza. Azokat a gyerekeket lehet beírni, akik augusztus 31-ig betöltik a hatodik életévüket, de szülői kérésre azok is felvételt nyerhetnek, akik év végéig lesznek hatévesek, és a pszichoszomatikus felmérés alapján alkalmasak az iskolakezdésre. A szülők a beiratkozási kérvényt a választott iskolában tehetik le. Az űrlap online is kitölthető a <http://inscriere.edu.ro/> honlapon, ám ez esetben

személyesen is érvényesíteni kell az iratkozást a kiszemelt iskolában. Ha a szülők a lakcímközükhöz legközelebb eső körzeti iskolába íratják be gyermeküket, automatikusan felvételt nyer, amennyiben más iskolát választanak, a helyek függvényében veszik fel, az általános, majd a sajátos megkülönböztető kritériumok alapján. További részletek a megyei tanfelügyelőségek honlapján kaphatók, és itt közlik a beiratkozás első szakaszának eredményeit is március 29-én.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Felélesztenék az elsorvadt mezőgazdasági szakoktatást

Életet lehelne a sorvadozó mezőgazdasági szakoktatásba a mezőgazdasági minisztérium. Körvonalazódni látszik az a már két éves terv, hogy a minisztérium patronátusa alá kerüljön a mezőgazdasági szaklíceumok egy része, ezzel több finanszírozást kapnak, korszerűsítik az infrastruktúrájukat, tangazdaságok alakulhatnak. A szenátus már megszavazta az erre vonatkozó tervezetet, Petre Daea mezőgazdasági miniszter pedig március elején úgy nyilatkozott, összeállítottak egy listát azokról az iskolákról, melyeket támogatnának. A miniszter szerint az ágazatban jól képzett szakemberekre van szükség, olyan közpolitikákra, melyek vonzóvá teszik a gazdálkodást a fiatalok számára is.

Nincs érdeklődés a növénytermesztési szak iránt

A lapunk által megszólaltatott szakemberek szerint valóban pluszfinanszírozásra, hosszú távú stratégiára van szükség, hogy hamvaiból újjáélesszék az évtizedek óta sorvadozó mezőgazdasági szakoktatást. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő elmondta, Háromszéken már csak mezőgépeseket képeznek, Sepsiszentgyörgyön és Kézdivásárhelyen alakul még fél-fél osztály, ugyanakkor Kézdivásárhelyen még állategészségügyi technikust is képeznek, de a növénytermesztéshez, állattenyésztéshez közvetlenül kapcsolódó szakok megszűntek, mert nem volt ezek iránt érdeklődés. A főtanfelügyelő rámutatott, indulásból a szakiskolákban nehézkes a beiskolázás, a diákok többsége inkább elméleti líceumokba jelentkezik, de a mezőgazdaság még ezen belül is rossz helyzetben van. Az utóbbi években egyre nagyobb az igény a képzett mezőgazdasági szakemberekre, ám ezzel fordítottan arányos a diákok, a fiatalok érdeklődése a szakma iránt, még a felnőttoktatásban is utolsó helyen áll a mezőgazdasági képzés. „Az elmúlt évtizedekben kompromittálódott a mezőgazdasági szakoktatás, összemosták a gyenge eredményekkel. Amikor a kilencvenes években beindult a versengés a tanintézetek között, egyre kevesebben jelentkeztek az agráriskolákba, a fiatalok megaláztatónak tartották, hogy mezőgazdasági szakiskolába járjanak, így lassan elsorvadt ez a szakoktatás” – mondta Kiss Imre. Hozzátette, az a tévhit is elterjedt, hogy nem kell megtanulni a kapálást, a tehéntartást, holott az egyre korszerűbb agráriumban felkészült szakemberekre van szükség. A főtanfelügyelő abban bíz, ha a mezőgazdasági minisztérium fejlesztéseket finanszíroz, korszerű tangazdaságokat rendel a szakiskolák mellé, ez növelheti a szak vonzerejét.

Az ágazat digitalizációja

Külföldön, többek között Magyarországon is nagy hagyományú, kiváló mezőgazdasági szakiskolák működnek, azonban Romániában csak néhányat sikerült megőrizni, mutatott rá Kiss Imre. Úgy véli, a mezőgazdasági szakoktatás már annyira „padlón

Háromszéken még képeznek állategészségügyi szakembereket, de csökken az érdeklődés a szakma iránt

van”, hogy csak hosszú távú stratégiával, fejlesztésekkel lehet újjáéleszteni. „A fiataloknak az ágazat digitalizációját kell megmutatni és tanítani. Az már nem jó hívó szó, hogy jelentkezzenek szakoktatásra, mert nincs, aki dolgozzon. Erre az a válaszuk, hogy ha senki nem akar dolgozni, miért épp én tegyem” – mutatott rá Kiss Imre.

Felpöröghetne a mezőgazdasági szakképzés, ha a mezőgazdasági minisztérium a szárnyai alá veszi, pluszfinanszírozást, fejlesztéseket rendel mellé, mondta el lapunknak Könczei Csaba. A Kovászna megyei mezőgazdasági igazgatóság vezetője rámutatott, hamarosan Székelyföldre is elkerülhetetlenül begyűri a precíziós, digitalizált mezőgazdaság. Aki fejlődni akar, pályázni fog, a projektek pedig korszerű gépeket, technológiát jelentenek, ezek használatát meg kell tanulni, mondta az igazgató. Kifejtette, a korszerű agráriumban azt jelenti, hogy a traktorban levő műszerek négyzetméterre kiszámolják és adagolják az optimális mennyiségű növényvédőt, a műtrágyát, ezzel elkerülik a túlvégyszerezést, próbálják minél természetesebb szinten tartani a folyamatot. Ehhez viszont jól képzett, középfokú végzettséggel rendelkező szakemberre van szükség, akik a gyakorlatban alkalmazzák a technológiát.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Babérkoszorús örökség: kötetben, társasjátékban Mátyás király világa

Két újdonsággal jelentkezett a kolozsvári Korzo Egyesület Mátyás király születésének 576. évfordulóján: a fiatal művészettörténészek által működtetett szervezet családi munkafüzetet jelentetett meg, valamint bemutatta új társasjátékát. Babérkoszorús örökség: barangolás Mátyás király nyomában címmel látott napvilágot az egyesület harmadik családi munkafüzete, valamint a Mátyásos: útban a királyhoz című társasjáték – utóbbi a szervezet első hasonló jellegű kezdeményezése.

Felfedezni a város arcait

A kulturális egyesület múltba kalauzoló városnéző sétái már eddig is nosztalgiai ébresztettek az érdeklődőkben a műemlékek iránt, a reakciókból ítélve a közönség a társasjátékot, munkafüzetet is lelkesedéssel fogadta. A kincses városi bemutató rendezvényen a Mátyás királyt felköszönteni kívánó kolozsváriak a reneszánsz kori uralkodó szülőházához sereglettek (Corvin Mátyás itt látta meg a napvilágot 1443. február 23-án), hogy kipróbálják az új társasjátékot. „Kicsik és nagyok egyaránt elindultak Mátyás elébe, különböző szerepet magukra öltve. Az úton viszont akadályokba is ütközhetnek, vagy akár segítőkre találhatnak az utazók” – írták a szervezők. Az új munkafüzet a Lépésben sorozat harmadik kiadványa. Segítségével a 8–12 év közötti gyerekek jobban megismerhetik a reneszánsz királyt, valamint a hozzá köthető kolozsvári épített és kulturális örökséget. A Korzo munkafüzetei azonban nemcsak a kisebbek számára tartalmaznak új és érdekes információkat, hanem a család felnőtt tagjait is megszólítják, bevonják a felfedezésbe. Közös időtöltésre, és városi sétákra buzdítják az olvasókat, akik újabb és újabb arcait fedezhetik fel Kolozsvárnak.

Hangsúlyos szerep jut a kreativitásnak

A füzetben többek között szó esik Mátyás családjáról, az uralkodó művészetpártolásáról, valamint kolozsvári

A Korzo Egyesület munkafüzetét, társasjátékát is lelkesedéssel fogadták Kolozsváron

kultuszáról is. A szöveg játékos és elgondolkodtató feladatokból és kérdésekből építkezik, amelyek segítségével a gyerekek továbbgondolhatják a leírtakat. A feladatok megoldásához sok esetben találékonyságra és fantáziára is szükség van, így a kreativitás kibontakoztatása is hangsúlyos szerepet kap. A füzet narrátora egy holló, akit papírból el is készíthetnek az olvasók. Ily módon életre kelt cimborájukkal még izgalmasabb a felfedezés.

A munkafüzet hamarosan megvásárolható lesz a kolozsvári könyvesboltokban.

A társasjáték legendás, mesés és történelmi elemek beemelésével próbálja meg közelebb hozni Mátyás király korát, az udvari kultúrát, a reneszánsz építészetet, öltözködést, mindennapokat, és természetesen nem maradnak ki az uralkodó Kolozsvárt támogató intézkedései sem. A 4 és 575 év közöttieknek szóló játékban 10 szereplő közül válogathatnak a játékosok – megeleveníthetik Beatrix királynét, Burkus királykisasszonyt, a Corvin-hollót, de akár Janus Pannonius költőt

vagy Bonfini történetírót is. A cél eljutni Mátyás királyhoz, azonban az út nem mentes párbajoktól vagy segítő, esetleg hátráltató királyi rendeletektől. Az egyesület „udvari portréfestője” Hatházi Rebeka volt, akinek rajzai vidám köntösbe öltöztették Mátyást és udvartartását.

A társasjáték megrendelhető a Korzo Egyesület honlapján, a kiszállítás pedig áprilisban kezdődik. Akik megrendelnék, három csomag közül választhatnak: az alapár 130 lej, amely kizárólag a játék előállítási költségeit fedezi. Ezen kívül két támogatói csomag is van, amelyekkel az egyesület fenntartásához is hozzá lehet járulni: az udvarhölgy szint 175 lejbe kerül, ez a csomag tartalmazza a most megjelent munkafüzetet is; a királyi szint pedig 220 lej, ehhez a társasjáték mellett jár a munkafüzet, valamint egy vászon-szatyor is.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Örökségünk Őrei – újból versenyben a marosvécsi Kemény-kastély

Maros megyéből idén öt csapat indult az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! elnevezésű, immár országossá nőtt vetélkedőn. A marosvásárhelyi Művészeti Gimnázium tanulói azonban visszaléptek, így négy csapat maradt, amelyek közül a zsűri kiválasztotta azt a kettőt, amelyik az áprilisi országos döntőn Kolozsváron is megméretkezhet.

A megyei döntőt a szászrégeni Lucian Blaga Műszaki Gimnázium diákjai nyerték meg. A Székely Rozália tanárnő irányította csapat a marosvécsi Kemény-kastélyt fogadta örökbe, azt népszerűsítette. A második helyezést elérő, nyárádszeredai Bocskai István Gimnázium diákjai Molnár Andrea Zsuzsanna irányításával a nyárádszentlászlói unitárius templomot fogadták örökbe. A harmadik helyezett a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium csapata, amely a radnóti Kornis–Rákóczi–Behlen-kastélyt vette védelmébe vezető tanáraik, Kolozsvári Szilárd és Brandner Judit Emőke irányításával. A dicsőszentmártoni Andrei Bârseanu Gimnázium tanulói – vezetőjük Béres Ilona tanárnő – az abosfalvi Apor-kastélyt választották örökbe fogadott műemlékként, és a negyedik helyen végeztek a megyei döntőben.

A megyei döntőn a zsűri tagjai értékelték mindazt, amit a csapatok készítettek: az online és offline tevékenységi beszámolót, az örökbe fogadott műemlék bemutatóját, a csapat kreativitását, azokat a történeteket, amelyeket egy-egy épület feltárása során felfedeztek, feldolgoztak, és azzal is népszerűsítették a kastélyt vagy templomot. A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium dísztermének nézőterén ültek a zsűritagok, valamint a négy csapat tagjai is. A zsűriből valamennyien egyetértettek azzal, hogy a diákok jól tájékozódtak, igyekeztek minden információt összegyűjteni, és azokat megfelelően hasznosítani. Azt viszont hiányolták, hogy román nyelven nem mutatták be a kiválasztott műemléket. Illetve kevés két- vagy háromnyelvű tájékoztatás megjelent itt-ott, de ez nem jellemezte a kommunikációjukat. Pedig van olyan műemlék, amely ma már román környezetben található, tehát jó lett volna, az ott lakókra gondolva, ha az ő nyelvükön is elmondják, miért érdemes és értékes az az építmény, mi annak a templomnak, kastélynak a története, kik éltek benne, mi történt velük, stb.

Salati Barbara a szászrégeni, első helyezést elérő csapat tagja. Marosvécsi születésű, ezért – ahogy mondta – számára nem volt idegen a Kemény-kastély. „De senkinek nem volt idegen, mindenki járt már ott, ismerte a kastélyt” – válaszolta érdeklődésünkre, hozzátéve, hogy ez nem jelenti azt, hogy ne találkoztak volna számos újdonsággal. Barbarát például nagyon megragadta Kemény Augustának, báró Kemény János feleségének alakja, személyisége. „Süteményt készítettünk az ő receptjei alapján, de még azt is megtanultuk, hogy hogyan itta a teát” – mesélte élményeit a diáklány.

A marosvécsi Kemény-kastélyt a szászrégeni csapat fogadta örökbe, ők nyerték a Maros megyei döntőt

A marosvécsi Kemény-kastély a tavalyi Örökségünk Őrei vetélkedőn is szerepelt, és bár nem nyert, akkor is igen nagy népszerűségnek örvendett, sikerült felkeltenie sok környékbeli érdeklődését.

Az országos szintűvé vált, a tanügyminisztérium által is elismert vetélkedő célja tanulni és tanítani, megismerni és megismertetni, és ezt mind a négy csapat kitűnően teljesítette – mutatott rá Kálmán Attila zsűritag, aki arra hívta fel a verseny résztvevőinek figyelmét, hogy nem elég ha egy-egy műemlék ismertetésekor, csupán az épület történetére összpontosítanak. Nagyon érdekes lehet az egykori lakók élettörténete is, amit érdemes megismerni és bemutatni.

A továbbjutásra megyénként két-két csapat jogosult. Maros megyét áprilisban Kolozsváron a szászrégeni és a nyárádszeredai csapat képviseli majd. A szatmárnémeti regionális döntőt március 10-én, a nagyenyedit 16-án, a kézdivásárhelyit pedig 24-én tartják.

Újdonság, hogy idén Szatmár megye is benevez a versenybe, így immár 10 megyére terjed ki az Örökségünk Őrei erdélyi hálózata. A megmérettetés három nyertes csapata – az eddigi évekhez hasonlóan – Winkler Gyula EP-képviselő meghívására április 8–10. között brüsszeli tanulmányútra mehet, ahol ismét bemutathatja az általa örökbefogadott műemléket.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

A finnországi iskolában nyugalmat árasztanak a tanórák, nincs stresszes diák, stresszes tanár

Mindennapi kreativitásunk nyomában

Iskolánk, a csíkszeredai József Attila Általános Iskola öt pedagógusa a Mindennapi iskolai kreativitás – az európai iskolák kreatív erőforrása erősítése finnországi minták alapján elnevezésű projektben vesz részt öt európai ország további hat intézményének partnerségében. A csíkszeredai Spektrum Oktatási Központ által koordinált projekt célja a

kreativitás és innováció növelése az általános iskolák hétköznapi gyakorlatában, a pedagógusok továbbképzése és a kreatív oktatás érdekében felhasználható oktatási segédanyagok összeállítása, elérhetővé tétele.

A gyermek mindenek előtt

A pedagógusoknak szóló finnországi képzést a tanárok kreativitását és továbbképzési igényeit tanulmányozó igényfelmérés, egy interaktív, online önértékelő előzte meg, illetve egy online képzés, mely során a Jyväskyläi Egyetem e-learning platformjára a finnországi képzők által meghatározott házi feladatainkat töltöttük fel. Az egyénileg elkészített angol nyelvű esszéink, kisfilmjeink és a csoportmunkában összeállított kisújságunk szerkesztése során reflektálhattunk saját, illetve iskolánk pedagógusainak az oktató-nevelő tevékenység mellett megvalósított kreatív tevékenységeire. A képzés öt modul köré épült, vizsgáltuk a pedagógusok közötti együttműködést, a kreatív tanulási és tanítási módszereket, a pedagógialag tudatos taneszköz-, illetve tananyagkészítést és -alkalmazást, a tanulóközpontú iskolai környezetet, a gyermekek és szülők érdeklődésének fokozását, motiválását.

A fenti megfigyelési szempontokat követtük a Jyväskyläi Egyetemen zajló, ötnapos továbbképzésen a magyarországi, hollandiai és olasz kollegákkal nemzetközi csoportokba szerveződve. Megismerhettük a projektben képviselt országok oktatási rendszereinek jellemzőit, az általuk használt didaktikai módszereket, stratégiákat, eljárásokat.

A mindennapi, workshopjellegű foglalkozásokat az egyetem tanárai előadásokkal gazdagították az ICT és a kreativitás, a digitális történetírás, a multidiszciplináris oktatás, a STEAM témakörökben.

A Szabó Péter Tamás és Fenyvesi Kristóf egyetemi oktatók által

szervezett képzés során betekintést nyertünk a Jyväskyläi Keresztény Iskola, a Viitaniemi Általános Iskola illetve a Jyväskyläi Egyetem tanítóképzője gyakorló iskolájának mindennapjaiba. E három iskolában megtapasztalhattuk, hogy mi teszi a finn oktatást különlegessé, miért ejtik ámulatba a világot, mi a sikerük titka. Felemelő érzés volt megtapasztalni a választ: valóban mindekelelt a gyerekek szükségleteit tartják szem előtt. Értük és velük történik minden.

Az iskolák felszereltsége lenyűgöző, mindegyikben ebédlő, ahol napi háromszor étkeznek a gyerekek, önkiszolgáló iskolai könyvtár nagy, átlátszó falakkal, a folyosókon bárki által használható számítógépes kis asztalok, konyhával, társalgóval, tárgyalóteremmel, kis irodákkal felszerelt tanárik.

Minden teremben zongora, okostábla

A barátságos, kellemes légkörű tanintézmények tágasak, otthonosak, a magától záródó ajtón belépve fogasokra, polcokra teszik le kabátjaikat, cipőjeiket. Az iskolák felszereltsége lenyűgöző, mindegyikben ebédlő, ahol napi háromszor étkeznek a gyerekek, önkiszolgáló iskolai könyvtár nagy, átlátszó falakkal, a folyosókon bárki által használható számítógépes kis asztalok, konyhával, társalgóval, tárgyalóteremmel, kis irodákkal felszerelt tanárik. Az azonos évfolyamon lévő elemi osztályok közös előterü iskolarészben vannak, minden teremben zongora, okostábla, kivetítő,

Képek a finnországi tanintézetéről

a tanítóknak osztályon belül üvegfalal elválasztott kis iroda számítógéppel, nyomtatóval, egyéb szükséges eszközzel. Megcsodálhattuk az ámulatba ejtően gazdag tárházú konyhát, fa- és

fiókjait, a pihenősarkakat párnákkal, annál is inkább, mert a krétatáblával és az iskoláink zömében használt asztalokkal, székekkel Finnországban a múzeum egyik részlegén találkoztunk.

A finnországi képzésen részt vevő pedagógusok több európai országból érkeztek, csikszeredai tanárok is bekapcsolódtak

fémmezmunkáló műhelyeket, kézműves- és zenetermeket, ahol a diákok gyakorlati ismeretekre tettek szert, süttötek-főztek, lámpát barkácsoltak, varrtak, szabtak, horgoltak, szöttek, hangszereken játszottak. A nagyszerű pedagógus, Jukka Sinnemäki újításait mutatta meg nekünk, az osztálytermekbe felszerelt sporteszközöket: futópadot, boxzsákot, a plafonból lógó gyűrűket, melyeket a gyerekek bármikor használhattak, akár tanóra közben is levezethették a felgyült feszültséget, hogy utána jobban tudjanak összpontosítani. A legkisebb elemis osztályok kivételével a falak csupasznak tűnnek, hiszen csak azokat a szemléltetőket, eszközöket veszik elő, amire éppen akkor szükségük van, minden tárgynak jól meghatározott szerepe van. Újdonságnak számít, hogy két éve nem tanulnak folyóírást, a képes ábécé is a nyomtatott betűk írását mutatja a falakon. Örömmel nyugtáztuk a step by step módszerrel tanuló osztályainkban is megtalálható művészsarkot, kis osztálykönyvtárat, az osztály szabályait, a varázsszavakat, a gyerekek saját

Nem az elitképzés a fő cél

A tanórák nyugalmat árasztottak, nem találkoztunk stresszes diákkal, tanárral. A pedagógusok lelkesek, nagyszerű, jól képzett és folyamatosan továbbtanuló szakemberek, a társadalom megbecsült tagjai. Munkájukban nagyfokú autonómiájuk van, helyi tanterveket alkalmaznak, nincs hatalmas mennyiségű tananyag, ellenőrzés, az 1990-as évek elején felszámolták a tanfelügyelőséget. Feladatuk az útmutatás, tanácsadás, támogatás, bátorítás, az információkhoz való hozzáférés biztosítása. Igyekeznek minden gyerekből kihozni a legjobbat, hogy mindegyikük megtapasztalja a tanulás sikerét és örömét. Nem az elitképzés a fő céluk, nagy hangsúlyt fektetnek a felzárkóztatásra, egy adott tananyagrészt többször is visszatérnek. Egyéni fejlesztési terveket dolgoznak ki, segítő pedagógusok, „asszisztensek” állnak rendelkezésükre. Nemcsak az azonos évfolyamon tanító pedagógusok dolgoznak együtt egy-egy projekt kivitelezésében, hanem a szaktanárok is kollaborálnak egymással könnyedén átlépve a nem kőbe vésett

órarendek keretét. A gyerekeknek szabad hibázniuk, saját tévedéseikből, kudarcukból lehetőségük van tanulni. Aktív részesei a tanulásnak, folyamatosan fejlesztik kooperatív tanulási készségeiket, megtanulnak együttműködni, egymást segíteni. Szabálykövetőek, a felnőttek kötelességtudata mintaértékű. Fontos szerepet kap a tapasztalati úton való tanulás, a személyiségfejlesztés, a szociális készségek fejlesztése, az esélyegyenlőség biztosítása. Az értékelés folyamatos, a pedagógusok online értékelőeszközt is használnak, amibe lejegyzik a gyerekek viselkedését, és elküldik a szülőknek. Az általános iskola folyamán semmiféle

A gyerekeknek szabad hibázniuk, saját tévedéseikből, kudarcukból lehetőségük van tanulni. Aktív részesei a tanulásnak, folyamatosan fejlesztik kooperatív tanulási készségeiket, megtanulnak együttműködni, egymást segíteni.

országos tesztelésen nem vesznek részt a gyerekek, bátorítják az önértékelést, a mások munkájának értékelését, a véleményalkotást, nem hasonlítják egymáshoz őket, mint ahogyan az iskolákat sem rangsorolják, egyformán jónak minősül mindegyik, így a szülőknek nem okoz különösebb fejtörést az iskolaválasztás. Megbíznak a pedagógusokban, akárcsak a gyerekek, ez a bizalom pedig kölcsönös.

Jukka Sinnemäki, a tavalyi Global Teacher Prize (a világ legjobb tanára) verseny döntősenek talán legmeghatározóbb gondolatait tolmácsolnánk: „Gondolkodj el, valóban szenvedélyed a munkád? Én azt kértem tanítványaimtól, ha egyszer, egyetlenegyszer is azt látják rajtam, hogy nem szeretettel végzem a munkámat, szóljanak, hogy holnaptól ne jöjjenek.”

PÁLL EDIT
RÁDULY SZIDÓNIA

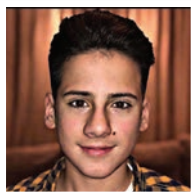
A nagyváradi Ady Endre Líceum általános iskolás diákjainak véleménye arról, milyen a jó osztálytárs

„A legtöbb osztálytársam szerint jófej vagyok. Meg szerény is.”

Az iskolaévek alatt a tanulók számtalan osztálytárssal ismerkednek meg. Vannak, akikkel életre szóló barátságok kötődnek már elemista korban, akadnak olyanok, akikkel teljesen semleges, szimplán diáktársi viszony alakul ki, illetve néhány esetben előfordul

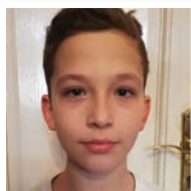
az is, hogy ki nem állhatják egymást a gyerekek. Természetesen az egymáshoz való viszonyulás felnőttkorban sokszor száznolcva fokos fordulatot vesz, így a legnagyobb ellenségekből barátok lesznek, illetve megtörténik az is, hogy az iskolai években kötődött,

soha el nem múló barátságnak pár éven belül már híre-hamva sincs. E havi lap-számunkban a nagyváradi Ady Endre Líceum általános iskolásai körében kérdezősködtünk arról, hogy véleményük szerint melyek egy jó osztálytársi viszony ismérvei.

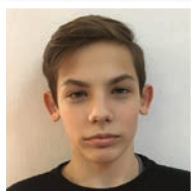
Cseresnyés Márk (7. A):

Szerintem egy jó osztálytárs kiáll az osztályközösségért, felvállalja hibáit, és nem fogja másra ezeket, így nem hagyja az osztályt szenvedni miatta. A jó osztálytárs bármikor segít, kiáll melletted, megvéd, ha szükséged van rá, nem űz belőled viccet, valamint nem éget le mások előtt.

Nagy Dávid Kristóf (5. A):

Immár ez a hatodik év, hogy az iskolapadot koptatom. Sokat gondolkoztam ezen a kérdésen, hogy milyen is egy jó osztálytárs, milyen szempontokat vegyek figyelembe. Legyen okos, szép, barátságos, vidám, talpraesett, segítőkész, jól tudjunk együtt játszani? Végül úgy gondolom, megtaláltam a választ a kérdésemre. Kezdjük azzal, hogy számomra a fiúk és a lányok egyenrangúak, mindkettő jó osztálytárs lehet. A nekem megfelelő osztálytárs segítőkész, jókedvű, vicces, okos, szeret velem találkozni, és kölcsönösen segítjük egymást, amiben csak tudjuk.

Koppányi Dávid (8. B):

Egy jó osztálytárs kedves, megértő és segítőkész. Például segít, ha nem értesz egy leckét, vagy odaadja a háziját, ha elfelejtetted megírni, vagy ad kölcsön pénzt, ha nem hoztál magaddal uzsonnát. Vagy ha egy tanár meglát valakit a telefonjával babrálni, ő nem köpi be a másikat, hogy ő is éppen azzal van elfoglalva a tanulás helyett. Szerencsére ilyen osztálytársból van jó pár az én osztályomban is. Én is próbálok hasonlóképpen viszonyulni a többiekhez. A legtöbb osztálytársam szerint jófej vagyok. Meg szerény is.

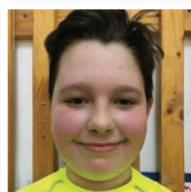
Szabó Helga (6. B):

A jó osztálytárs kedves még azzal is, aki az osztályból nem a barátja. Figyelmes, és meghallgatja a társait. Mindennap arra törekszik, hogy boldogságot vigyen a közösség lelkébe. Segít annak, aki nem érti meg a leckét, és szívesen ül bárki mellé vita vagy nyávogás nélkül. Emellett soha nem tenne rosszat, vagy mondana csúnyát osztálytársainak. Szerintem ilyen egy jó osztálytárs.

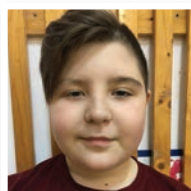
Szilágyi Petra (5. A):

Szerintem a legjobb osztálytárs az, aki nem próbálja megzavarni az órákat, aki nem akar senkinek sem rosszat tenni, aki néha megpróbál segíteni a többieknek, aki kedves, vicces és kiáll melletted.

Kurtán Dominic (6. B):

Szerintem a jó osztálytárs barátkozik veled, támogat, segít a háziiban, ha nem érted, valamint együtt játszottok az udvaron. A jó osztálytárs tisztességes veled, nem beszél csúnyán, jól tanul, nem hülyéskedik az órán, és nem felesel vissza a tanárnak, ha éppen valami nem tetszik neki.

Szabó András (6. B):

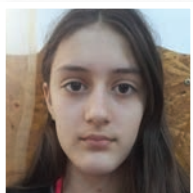
Egy jó osztálytárs segítőkész, és mindig ott van, ahol kell. Bár én nem tartom magam egy jó osztálytársnak, de szerintem és mások szerint is a humor a legfontosabb. Egy megbízható osztálytárs olyan szerető és megbízható kell hogy legyen, mint egy családtag, mert az osztály végül is egy nagy család.

Lakatos Vanessa (5. A):

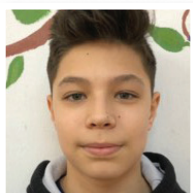
Ma már sokan még akkor sem tudják, hogy milyen egy jó osztálytárs, amikor már rég nem is járnak iskolába. Egy igazi jó osztálytárs mindig kiáll melletted, kedves, segítőkész, mindig önmaga és barátságos. Minden osztályban van „osztálybóhóc”, „későkása”, „okoskodó”, „szabályszegező”, de mindenki úgy jó, ahogy van. Ajánlott, hogy legyünk jóban egymással, mert ilyen egy tökéletes osztályközösség.

Kapalai Tímea Sára (5. A):

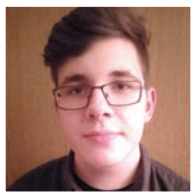
Szerintem a jó osztálytárs az, aki jószívű és kedves mindenkivel, de ha kell, akkor kiáll melletted és az igaza mellett. Emellett legyen vicces, és kellemesen el lehessen vele ütni az időt, de a legfontosabb az, hogy mindig önmagát adja.

Perecz-Simó Katalin (7. B):

Egy jó osztálytárs egy olyan barátot jelent, aki segít és kiábrándít a hibáinkból. Sokszor van egy ilyen osztálytárs az életünkben, ám van olyan, amikor ő nagy változásokon megy át: te minden panaszát meghallgattad, de amikor te öntenéd ki neki a lelked, akkor csak annyit mond, hogy „hagyj békén, engem nem érdekel az ilyen”, és rájössz, hogy amit eddig hittél róla, az mind hazugság volt. Hiába ismered valakit régóta, a legnagyobb bajban sajnos otthagynak.

Kiss Botond (8. B):

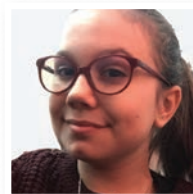
A jó osztálytárs szerintem olyan, akire minden esetben számítani lehet. Ezalatt például azt értem, hogy a felmérőknél lehet róla másolni, ideadja a háziját, ha éppen nem készítettem el. Ezen felül fontos az is, hogy értse a viccet, és lehessen vele egy jót nevetni, mert senki sem szereti az unalmas embereket. Persze ahhoz, hogy valaki jó osztálytárs legyen, az is kell, hogy ne egye meg az uzsonnámat, ne dobja ki a dolgaimat a kukába, és ne üvöltsön bele a fülembe, amikor nem számítok rá.

Horváth Bence (8. B):

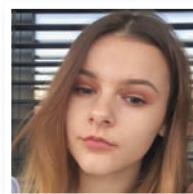
A jó osztálytárs sok mindent rosszul csinál az emberek szemében: rágót ad matematikórán, és ha észreveszi valaki, segít elsunnyogni. A jó osztálytárs rendet tart a padban, és segít letörölni a padról a rajzokat. Én is mindig így cselekszem.

Somlyai Emese (8. A):

Egy jó osztálytársat mellékevekkel úgy illetnék, hogy kedves, okos, vicces, szófogadó, szocializálódó, figyelmes, jólelkű, és még napestig sorolhatnám. De nemcsak ennyiből áll egy megfelelő osztálytárs: ő odafigyel rád és az érzéseidre, nem viccelődik veled úgy, hogy számodra humoros a dolog, de neked közben beletapos a lelkedbe. Ami még nagyon fontos, hogy nem gúnyolódik, nem emlegeti a hibáidat, még ha nem is vagytok jó viszonyban. Egy jó osztálytárs kiáll melletted, ha kell, és segít, amiben csak tud. Jó példa erre az, amikor a fizika még a felmérő előtti szünetben is kínai számmodra, de ő rádáldozza az idejét, hogy a fejedbe verje mindazt, amit tud.

Pál Anna (5. A):

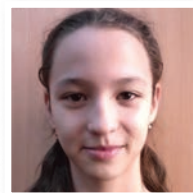
Az a véleményem, hogy a jó osztálytárs egyben jó barát is, aki kedves, segítőkész, és mindig kiáll a barátja mellett. A kinézete nem számít, mert nem az a lényeg. Szerintem mindenből lehet egy ilyen jó barát.

Szűcs Jázmin (8. B):

Szerintem a jó osztálytárs egyben jó barát is. Meghallgat, ha valami baj van, segít, ha szükséged van rá, és jóban-rosszban melletted van. Szerencsére nekem minden osztálytársam szuper, hisz mindig ott vannak nekem, ha szükségem van rájuk, és én is jó osztálytársnak gondolom magam, mert rám is bármikor számíthatnak.

Debrenti Kinga (V. B):

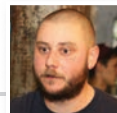
A jó osztálytárs segítőkész, és kedves mindenkivel, sohasem haragszik meg senkire. A jó osztálytárs mindenre fel van készítve, és bármit kölcsönad, ami-re neked éppen szükséged lehet.

Kiss Virág Sára (V. B):

Szerintem a jó osztálytárs kedves, okos (tudjon segíteni a háziiban), legyen beszédes, de legyen jó hallgatóság is egyben. Legyen sportos, hogy szünetekben tudjunk egy jót kosarazni.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Mentés Másként – pedagógiai konferenciát tartottak Kolozsváron

Egész másként olvasnak a mai diákok

Sok a panasz, hogy a mai fiatalok nem olvasnak. Pedig talán soha nem olvastak többet az ifjak, mint ma. Csak valahogy nagyon-nagyon másképpen teszik, mint az egykoriak. És nagyon másképpen, mint ahogyan a felnőttek szeretnék.

A technológia és az olvasás kapcsolatáról, a technológia és az olvasással kapcsolatos világ viszonyáról szolt Fenyő D. György magyartanárnak, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Radnóti Miklós-gyakorlóiskolája pedagógusának előadása a kolozsvári Mentés Másként konferencián március első két napján

Technológia és olvasás

Az előadó vázolta a jelentősebb technológiai vívmányokat és azoknak az olvasási szokásokra gyakorolt hatásait. A televízió megjelenése az 1960-as években és a készülék elterjedése kapcsán mindenki arra számított, hogy jelentősen megváltoznak majd az olvasási szokások. Kilenc esztendő alatt 60 ezer tévéből egymillió lett a magyarországi háztartásokban, ez átalakította a szabadidőt, az időhöz való viszonyt, még a lakások berendezését is – ám az olvasást a várakozásokkal ellentétben nem. A hatvanas években végzett felmérés szerint az olvasás még javában ott szerepel az első három szabadidős elfoglaltság között.

A második technológiaváltás a kilencvenes, kétezres években a számítógép, de még inkább az internet elterjedése, illetve ezzel párhuzamosan a mobiltelefonok térhódítása – hat év alatt 1 milliótól eljutottak a 9 millióig, ennyi készüléket használtak a mintegy 10 millió lakosságú Magyarországon 2005-ben. Ez a technológiaváltás már nagymértékben átalakította az olvasást. Ez a tevékenység részben átkerült a számítógépre.

A harmadik jelentős technológiaváltás szorosan kapcsolódik az előzőhöz: ez nem más, mint az okostelefonok megjelenése, majd elterjedése a 2010-es években. 2016-os adatok szerint a 16–21 éves korosztály 93%-ának van okostelefonja. Ez rendkívül erős váltást jelent az olvasási szokások alakulásának szempontjából is. Mit is olvasnak, mennyire fontos, és hogyan van jelen az olvasás ebben az időszakban,

egészen napjainkig? A 2010-es években a szabadidős tevékenységek között már a 17–20. helyre kerül. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy az olvasás szempontjából nagyon kettészakadt az ország, az emberek egyharmada nem olvas (az olvasók közé számolták mindazokat, akik évente legalább egy könyvet elolvasnak). Ez a jelenség gyakorlatilag azt jelenti, hogy a társadalom egyik része bizonyos hivatkozásokat, utalásokat, közbeszédet, politikai, hétköznapi dolgokat megért, a másik fele meg kiesik ebből. Az értő szövegolvasási képességeket felmérő legfrissebb PISA-vizsgálat szerint a minimális szintet sem teljesítők aránya a diákok között 28%. „Ennyien vannak a diákok között azok, akik elemi szinten nem tudják használni a magyar nyelvet. Megdöbbentő” – értékelte előadásában Fenyő D. György.

Hagyományos olvasás, internetes olvasás

A továbbiakban az előadó arról beszélt, mit jelent olvasni, illetve jellemezte a különféle „olvasásfajtákat”.

Létezik egy hagyományos olvasás. Ennek egyik jellemzője, hogy lineáris, egycsatornás – szolt, és Jókai Mór *Kárpáthy Zoltán* című kötetét említette példaként. – Az olvasó az elején kezdi el a könyvet, majd addig olvassa, amíg véget ér, lehet, hogy félbehagyja. A hagyományos olvasás verbális, azaz úgy olvasunk, hogy nyelvi jeleket fogunk fel. Globális – megpróbáljuk a regény egészét megérteni. Strukturális – a regényben találunk egy tartalomjegyzéket, fontosnak tartjuk azt, hogy egy öt oldalas novellát vagy egy kétszáz oldalas elbeszélést olvasunk-e. A hagyományos olvasás értelmező is – megpróbálunk jelentést találni a szövegekben, megfejtetni, hogy az egész könyv, történet miről szól. Intencionális – figyelembe veszi, hogy a szöveg milyen céllal keletkezett, azaz tudom, hogy szépirodalmat olvasok, vagy szakirodalmat, a kötetem

dokumentum, vagy nem, vallomás-e, vagy sem – sorolta Fenyő D. György a hagyományos olvasás jellegzetességeit.

Az internet, majd még inkább az okostelefonok elterjedésével megjelent egy internetes olvasás, amely sokban eltér a hagyományostól.

Az internetes olvasás szimultán. Lehet ugyan, hogy megpróbálunk azzal a szándékkal olvasni, hogy kinyitottam egy pdf-fájlt, és csak azt olvasom. Ám a háttérben más programok, alkalmazások futnak, s miközben olvasunk, megjelenik egy kis ikon, hogy ki jelentkezett be. Az egycsa-

Fenyő D. György magyarországi szakember tartott előadást az olvasásról

tornás olvasást felváltja a többcsatornás olvasás, és ez még akkor is így van, ha alapvetően megmaradok az eredeti pdf-fájlmól, azt olvasom, nem megyek, nem kattintok át, de érzékelem, hogy közben nemcsak a Kárpáthy Zoltán világa létezik, hanem még valamit ott üzen a barátom, barátnőm, valaki. A perifériás látásban a hagyományos könyvolvasás esetében legfeljebb ott van háttérnek a szoba, ahol olvasok, ám az internetes olvasásba bekerül több csatorna, és általában nem úgy olvasunk, hogy sikerülne csak egyetlen tartalomnál megmaradnunk egyszerre. Szól a zene, ott a közösségi jelenlét, a szöveg, és amit keresek, meg esetleg

egy játék – mind egyszerre. Az internetes, ugyanakkor információkereső módon olvasunk. A legritkábban szoktunk letölteni egy regényt a mekről (Magyar Elektronikus Könyvtár), és végigolvassuk. Ez az olvasás információkiszedő is, egyedi elemekre koncentrál. Az internetes honlapoknál szinte mindenhol egyedi oldalra megyünk, azokról lépünk tovább ugyanilyen egyedi elemre. Hivatkozásról hivatkozásra jutva bonyolult utat járunk be. Erre olvasunk, arra olvasunk. Az internetes olvasás a felhasználóra koncentrál, nem a szerzőre. Nem azt nézem, hogy a adott tartalmat hol olvastam, hanem hogy a megjelenített információból nekem mire van szükségem, aztán átveszem, megosztom, és a szöveg következő felhasználója végképp nem a szerzőről fogja azonosítani – ez veszélyes – figyelmeztetett Fenyő D. György. Az internetes olvasásról megerősítésre került többünk meggyőződése, hogy képi – szörfölgetés közben iszonyatos mennyiségű ikont, kis képet nézegetünk –, ugyanakkor gyorsabb – egy könyv olvasása sokkal lassúbb folyamat, mint az interneten történő olvasás.

Térkép versus GPS, avagy levelet írni nagyonak...?!

Az előadó kitért arra, hogy az ilyen jellemzőkkel rendelkező internetes olvasás megjelenése és térhódítása hogyan alakította át a világhoz való viszonyunkat. Aligha meglepő kijelentés: a hétköznapi olvasás nagyon visszaszorult. Hogy mit is jelent a hétköznapi olvasás?

Az ember segédeszközként használja az olvasást, közben nem gondolva arra, hogy ő éppen olvas. Amikor elindulok Kolozsvárra, előveszem a térképet, és elkezdem olvasni – mondta Fenyő György, és felmutatott egy hagyományos, összehajtogatható autós papír térképet, amelyhez hasonlót szinte senki sem használ már. Ez a típusú olvasás nagyon háttérbe szorult. Mialatt haladok az autóval, nem érdekel a struktúra, hogy a folyó melyik oldalán vagyok, éppen főúton közlekedem, vagy sem, hanem csak az érdekel, hogy hogyan találok a célomhoz, és ehhez bőven elég az az információ, amit a telefon ad. Nem a város struktúráját akarom megismerni, hanem azt akarom tudni, hogy melyik utcán kell beforduljak. Hasonlóképpen a köznap írás is háttérbe szorult. Ma kedvesen megmosolyognánk egy ilyen felszólítást, hogy írj levelet,

képeslapot a nagymamának. Háttérbe szorult az a feladat, hogy mindennap valamit írjak. A budapesti bölcsészskaron már nagyon kevesen jegyzetelnek kézzel – laptopba jegyzetelnek, az anyagot le lehet fényképezni, megosztják a tanárok stb. Megjelent az elektronikus írásbeliség – kell írnom, de kifejezetten digitális módon, rovatokat töltök ki, adatokat adok meg. Az elektronikus írott szóbeliség külön jelenség, amelyet ma már a nyelvészek vizsgálnak. MSN, Snapchat, sms – mindezek nem tartoznak a hagyományos írásbeliséghez, de a szóbeliséghez sem, bár sok szóbeli tulajdonságuk van. Megnőtt az információ mennyisége, ugyanakkor ezek az ingerek nagyon erősek. Amikor az ember előtt jön egy erős, színes, látványos kép a számítógépen, akkor az olyan halvány, hogy van itt egy tábla meg egy kréta. Szükségünk van valamiféle információs csendre, hogy érzékeljük a másikat. Egy másik érdekes hozadéka az mobiltelefonoknak az, hogy háttérbe szorult a kifejtett történetmondás. Ha nem találkozunk valakivel egy hetet, három hetet, egy hónapot, akkor, amikor legközelebb összefutunk, elmeséli, hogy mi történt a táborban, esetleg délelőtt az iskolában. Ha folyamatos a kapcsolat, akkor viszont nincs szükség az elmesélésre, nem kell megformálni a történetet, lényeges tényekre szétválasztani, kihagyni a kevésbé jelentékeny részleteket. Nagyon megváltozott az információknak és tudásoknak a stabilitása. Régen kevés információ volt valamiről, de az nagyon biztos volt. A 20. század elején az osztálytermekben szép nagy képeket tettek ki, például emlőállatokat Afrikából. Az a kép mindennap ott volt, hatásában nagyon erős volt. Ma nem maradnak ilyen erőteljes képek, olyan iramban pörögnek szemeink előtt. Megváltozott a tárgyakhoz való viszonyunk – részletezte Fenyő D. György, és 2002-es mobiltelefonnal példálózott. Mint mondta, egykor nagyon fontos volt az, hogy valaki megkapja a nagypapa tollát vagy bakanácsát, ezzel szemben vicces lenne az, hogy fiam, odaadom a tizenéves mobiltelefonomat. A befogadóra tevődik át minden hangsúly – nem szerzőket hallgatunk, hanem összeállítjuk magunknak a zenei listát azokból a számokból, amelyeket szeretünk. Mindez pedig az egész világhoz való viszonyt nagyon erősen megváltoztatja.

Az okostelefon összemossa a munkaidőt és szabadidőt

Mit tesznek hozzá a fentiekhez az okostelefonok? Igen fontos lépés, hogy elterjedésükkel megszűnt az internethez való csatlakozás helyi kötöttsége. Bárhol lehet internetezni és bármikor. Nincs napszakhoz kötve a hálón való szörfölés. Ez jelentősen átrendezte a munka- és szabadidőt.

Ha az ember bármikor online lehet, akkor a munkaidő belelóg a szabadidőbe, az alkalmazott mindig elérhető. A munkaidő és szabadidő teljesen összemosódik. A munkahely sok esetben egy laptop, amit a dolgozó visz magával, és ezt szabadságként éli meg, de egyben azt is jelenti, hogy megszűnt a szabadidő és munkaidő szétválása (amely az ipari forradalom, a modern kor vívmánya volt). Nehezen elválasztható, hogy mi a fő tevékenység, és mi a melléktevékenység. Ha folyamatosan ott van az ember egy virtuális világban, abban szünetek lesznek, egy ilyen az is, hogy bemegyek dolgozni. Csökken a fizikai aktivitás, hiszen gyakorlatilag nem reszelni kell, hanem reszelőgépet irányítani a képernyő előtt. Az azonnali reakciók jelentősége felerősödik. Az irodalomolvasásban nagyon fontos lesz. Megoszt valaki egy képet, egy pillanat alatt kommentelünk, lájkolunk, ezeket a reakciókat nem nagyon kell végiggondolni, nem mennek keresztül egy szűrésen, árnyaláson. A jelenlét intenzitása nagyon csökken. Az ember ott ül egy ünnepségen az étteremben, ám közben nemcsak ott van jelen, hanem virtuálisan – is. Mind a kettő valóság, de a kettőnek nagyon furcsán átalakul a viszonya – fejtette ki előadónk, és sokadszorra hangsúlyozta: – Nem szidni akarom a fiatalságot, vagy a középkorúakat, vagy a kultúrát, amelyben vagyunk, valószínűleg lehet benne hibákat találni, és lehet értékeket, de nagyon fontos, hogy ha iskolában gondolkodunk, akkor tudjuk, milyen a világ, amelyben működnek, és amikor olvasni tanítunk, az olvasást felhasználjuk, akkor tudjuk, hogyan, mit, mennyit, milyen módon olvasnak, és hogyan gondolkodnak a diákjaink, meg hát mi magunk is.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Erdei iskola, avagy élményalapú ismeretszerző foglalkozások a Hargita megyei Pottyondon

Az élmény a legjobb tanítómester

Az erdei iskola lényege, hogy tapintható tudást ad át a gyerekeknek. Ott van fenyőfa, alatta megtalálod a tobozt, amikor lerázta a mókus. Szétbontod, és látod, hogy mit keresett a mókus benne. Látod a lehullott pikkelyeket, és nem elolvasod, vagy éppen a táblára rajzold fel. A néptáncot sem úgy tanulod, hogy elmondják, hogy kettőt balra, kettőt jobbra, hanem egyszerűen táncolsz

úgynevezett zsákfalú, ahonnan hiába indul tovább a mit sem sejtő látogató, nem a következő emberlakta településre fog jutni, hanem az erdőbe. Először még tavaly tavasszal kerestük fel a települést (ekkor készültek fotós kollégánk felvételei is), amikor épp nyílt napot tartott az erdei iskola. Most, hogy kezdődik hamarosan az új idény, elbeszélgettünk a csöppet sem hétköznapi

Harmóniában a természettel

Mint azt Borbáth László lapunknak elmondta: az erdei iskola egyszerre törekszik arra, hogy élményszerűen adja át a gyerekeknek a természetről és a népi hagyományokról szóló ismereteket.

„A támogatóink természetkedvelő emberek akik fontosnak tartották, hogy egy olyan intézmény jöjjön létre, amely a gyerekekhez közelebb hozza a természetet és a helyi kultúrát. Így jött létre a pottyondi erdei iskola” – mond-

A programok vezetésére nem feltétlenül pedagógusokat kérnek fel, hanem gyakran gyakorló természetvédők mutatják be a gyerekeknek a környék élővilágát.

A megismerés és élményszerzés kéz a kézben jár az erdei iskolában

– mesélte lapunknak Borbáth László, a Hargita megyei Pottyondon szervezett erdei iskola vezetője, hogy mivel is foglalkoznak ott messze, kint a világvégén.

Nyílt nap a „világ végén”

Pottyond a szó képletes értelmében csakugyan majdnem a világ végén van, a valóságban azonban nincs is olyan messze, tulajdonképpen alig 26 kilométerre található Csíkszeredától, közigazgatásilag Csíkszentgyörgyhoz tartozik. Annyi azonban mégis igaz a „világ végéből”, hogy ott véget ér az út,

„oktatási intézmény” vezetőjével. Már csak azért is, mert már korábban megtudtuk, hogy a budapesti Páneurópai Általános Iskola minden évben szervez a hetedikes tanulóinak egy ötnapos kirándulást, Tiszaújvárosból és Óbudáról is érkeznek jó előre meghatározott időpontban nagyobb létszámú látogatói csoportok. A csíkszerdai civil szervezetek közül a Happy Down Egyesület is évente itt szervezi a csapatépítő képzését, illetve a Szent Ágoston Nappali Foglalkoztató Központ is szervez Pottyondon kirándulást. Valamit tehát tudniuk kell.

ta. Kérdésünkre hozzáfűzte: egyáltalán nem esik nehezükre összebékíteni a természetet a hagyományokkal, hiszen ősünk a természetet tisztelték, és harmóniában éltek vele. Ettől függetlenül persze vannak olyan oktatási programjaik, amelyek a hagyományörzéssel foglalkoznak, olyanok is, amelyek elsősorban a környezet tanulmányozására összpontosítanak, de akad köztük olyan is, amelyik ötvözi a kettőt. A programok vezetésére nem feltétlenül pedagógusokat kérnek fel, hanem gyakran gyakorló természetvédők mutatják be a gyerekeknek a környék élővilágát, sőt mikroszkóppal is megnézhetik, hogy mi rejlik az általuk kimert patak vizében. A népszokásokat pedig autentikus forrásból, azaz olyan helyi falusi emberektől tanulhatják meg, akik nem csupán őrzik, hanem a mindennapjaikban is megélik azokat. Az intézmény vezetője szerint a pottyondi erdei iskolának a legnagyobb vonzereje, hogy zsákfalú, meglehetősen eldugott hely. Sok csíkszerdai sem ismeri, lehet ugyan, hogy hallottak róla, de el nem tudják képzelni, hol van, annyira világ végének számít. Ott,

az erdő alatt nincs áthaladó forgalom, és ez megragadja azokat az embereket, akik nagyvárosokból érkeznek. Akik nincsenek is kevesen, évről évre egyre többen látogatták Pottyondot, tavaly május volt az a hónap, amikor messze a legforgalmasabb volt, míg egy évvel korábban júniusban fogadták a legtöbb látogatót.

Több lábon álló intézmény

Mint részletezte, az erdei iskola több lábon áll, a gyerekeknek nyújtott programok mellett nem elhanyagoltató az intézmény turisztikai szempontból, ugyanis a szaktárca engedélyével bíró kétszintes épület hostel is egyben. Nagyobb csoportokat is tudnak fogadni. A látogatók közül ugyanakkor sokan nem csupán a szálláslehetőséggel élnek, hanem programokat is igényelnek. Ebben benne van a környezetismereti túra, kürtőskalácssütés, népdal- és néptáncoktatás, szekerzés is. Csíkszereda környékéről és Magyarországról is érkeznek iskolások, többnyire egy-egy osztály. Noha elsősorban

Amitől egy gyerek jól érzi magát, bármelyik korosztályhoz is tartozik, az az élmény. A játékban elrejtett tudást lehet a leghatékonyabban átadni a diákoknak. Amikor szárazon elmondod nekik, amit tudsz, annak nagy része kárba vész, esetleg egy egész kevés információ ragad meg bennük, de sokkal fogékonyabbak, ha ugyanezt a tudást játékok közvetítésével kapják meg.

a helyi közösség támogatása a céljuk, ugyanakkor közvetve a távolabbról érkező fogadásával is a közösség érdekeit szolgálják. Hiszen a vendégek, ha már úgyszintén itt vannak, nemcsak Pottyondon néznek körül, hanem megnézik a csíkszeredai múzeumot, a csíksomlyói Barátok feredőjét is.

Az eldugott Hargita megyei település ad otthont a gyerekfoglalkozásoknak

Gazdag programkínálat

Az alkalmi látogatói csoportoknak szánt program kínálat mellett kifejezetten erdei iskolás programokat is szerveznek. Nyáron néhány napos tematikus foglalkozásokat tartanak, történelmi és természettudományos ismeretekkel gazdagodhatnak kisiskolások és gimnazisták egyaránt,

természetesen korcsoportonként eltérőek a foglalkozások. A történelmi tárgyú foglalkozások pedig évről évre változnak. A diákok részint az ókor és középkor hétköznapijaival ismerkedhetnek meg, illetve a második világháborút magyar szempontból feldolgozó tematikus hetet is tartanak. Korábban román nyelvű vakációs programot is

szervezték, elsősorban azzal a céllal, hogy a székelyföldi magyar gyerekek játszva sajátíthassák el a többségi nyelvet. A Játékosan románul elnevezésű program iránt elsősorban a szülők érdeklődnek, a kisiskolások és a gimnazisták erdei iskoláját már a gyerekek és szülők közös döntése alapján választják, nyilván ez iránt van na-

szervezik meg. A tavaszi zsongás című szó alatt a tavasszal megjelenő növényekkel foglalkoznak a leginkább, az őszi barangolás során meg azt mutatják meg az arra kíváncsi ifjaknak, hogy hogyan készülnek a télre az állatok. Ennek persze költsége van, de a szülőknek elég az étkezést és szállást állniuk, az oktatási program maga díjmentes.

sokkal fogékonyabbak, ha ugyanezt a tudást játékok közvetítésével kapják meg” – vallja az erdei iskola vezetője. Mint kifejtette: az, hogy a gyerekek visszatérnek, jól mutatja, hogy ők és szüleik elégedettek mindazzal, amit az erdei iskolától kapnak. Ráadásul a programokat vezető pedagógusoknak is élmény, mert itt nincs kötött tananyag, másképp tudják a tudásukat átadni, meg tapasztalhatják, hogy milyen az, amikor a gyerekek még élvezik is, ahogy tanítják őket.

Az erdei iskola rövid előtörténete

Az erdei iskolát a csíkszeredai Riehen Egyesület működteti. Az egyesület céljai közé tartozik a hátrányos helyzetű személyek lelki és anyagi támogatása, szociális intézmények működtetése mellett az ökológiai nevelés, tanösvények létrehozása, versenyek, expedíciók, környezetvédelmi rendezvények támogatása, valamint Csíkszereda és Riehen svájci testvérváros közti kapcsolat fejlesztése. A Riehen Egyesület elsősorban szociális jellegű tevékenységet folytat. Az anyagi fedezet nagy része Riehenből, Csíkszereda testvérvárosából származik. Az egyesület több szociális projektet is működtet egyszerre. Ilyen például a Xántus János-program, amely harminc nehéz sorsú gyereknek biztosít napi egyszeri étkezést, azaz ebédet, valamint délutáni oktatást. Ilyenkor megoldják a házi feladatot a tanítójukkal, és megbeszéljük a tananyaggal kapcsolatos kérdéseket, problémákat. Erre azért van nagy szükség, mert ezek a gyerekek többnyire olyan családból származnak, amelyek otthon ezeket a lehetőségeket nem tudnák biztosítani a számukra. De ez csak egyike a szociális programoknak, amelyeket az egyesület működtet. A különböző programok célcsoportja a gyerekek, az idősek és a különböző hátrányos társadalmi helyzetű emberek úgy általában. Idősekkel foglalkozik például a Providencia Idősek Központja, amelyet szintén a Riehen Egyesület működtet. Ezek mellett jött létre az erdei iskola, amely önállóan működik.

A természetközelség az egyik legfontosabb kulcsszava az erdei iskolának

gyobb érdeklődés. A történelmi tárgyú nyári foglalkozásokra a leginkább fogékony gyerekek jelentkeznek, ha a gyereket nem érdekli a téma, akkor a szülők többnyire hiába erősködnek. Ezekre a foglalkozásokra a hátrányos helyzetű, de jól tanuló gyerekeknek is mindig biztosítanak ingyenes helyet a csíkszeredai és fiság menti iskolások számára, összesen a huszonnyolcból tizenegyet.

A Kárpát-vonaltól a Don-kanyarig elnevezésű, történelmi tematikus program célja, hogy a gyerekek olyan tudással gyarapodjanak, amely olyan része a magyar történelemnek, amelyet iskolában nem tanítanak és hozzájárul nemzeti hovatartozás, identitás megerősítéséhez.

Egyébként 2017 tavaszától kétnapos eredi iskolás foglalkozásokat is tartanak tavasszal és ősszel. Előbbit Tavaszi zsongás, utóbbit Őszi barangolás néven

„Ha csak elmondjuk, kárba vész az információ”

Borbáth Lászlótól ugyanakkor azt is megtudtuk, hogy elsősorban a szülőktől kapnak visszajelzéseket. Ez a leginkább akkor tapasztalható, amikor a következő nyáron is visszatérnek a gyerekek a részt venni a vakációs foglalkozásokon. A történelem tárgyú foglalkozások esetében mintegy húsz százalék a visszatérő gyerekek száma, az erdeiiskola-jellegű természettudományos foglalkozások esetében ez az arány eléri a nyolcvan százalékot.

„Amitől egy gyerek jól érzi magát, bármelyik korosztályhoz is tartozik, az az élmény. A játékban elrejtett tudást lehet a leghatékonyabban átadni a diákoknak. Amikor szárazon elmondod nekik, amit tudsz, annak nagy része kárba vész, esetleg egy egész kevés információ ragad meg bennük, de

KISS ELŐD GERGELY

kiss.e.g@gmail.com

Kellemesen csalódtak a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziumba látogató craiovai diákok

Román társaikkal gyakorolták a román nyelvet a székely fiatalok

Hétköznapi helyzetekben, craiovai diaktársaiktól tanultak románul a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium középiskolás tanulói egy hároméves interetnikus program révén.

Elsősorban a román nyelv gyakorlása a célja annak az interetnikus programnak, mely három évig zajlik a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium és a craiovai I. Károly Főgimnázium középiskolásainak részvételével. Az olténiai és székely fiatalok Manuela Nicole Stânga Hargita megyei román szakos tanfelügyelő kezdeményezésére találkoztak március első hétvégéjén azzal a céllal, hogy megismerjék egymást, egymás kultúráját, mondta el lapunk Laczkó György, a neves székelyudvarhelyi gimnázium igazgatója.

„Nagyon sikeresnek értékeljük a hétvégét, lesz folytatása, májusban a mi diákjaink látogatnak el Craiovára” – értékelte az első, kapcsolatfelvételtől, ismerkedésről szóló találkozót Laczkó György. Elmondta, a csereprogram keretében 16 craiovai középiskolás és két román szakos oktató érkezett a székely anyavárosba, a 9., 10. és 11. osztályos fiatalokat ugyanennyi helyi diák fogadta, a vendégek ezek családjaival voltak elszállásolva. A péntektől kedd reggelig tartó látogatás során a vendégek iskolai programokon vettek részt, míg hétvégén a helyi fiatalokkal közös programokat szerveztek számukra. A városnézés mellett a városi múzeum iskolatörténeti kiállítását is megtekintették, de a Hargitára, Parajdra és Szovátára is ellátogattak székely idegenvezetőikkel. „Nagyon fontosnak tartottuk, hogy a gyerekek együtt legyenek, és beszéljenek románul. Ezt sikerült is. Végig együtt voltak, esténként együtt mentek a városba, akár bulizni is, közös futballmeccsnézés, focizás is volt” – mesélte az igazgató.

Évről évre bővítenék a programot

Laczkó György elégedetten nyugtázta, hogy az első találkozó meglepően jóra sikeredett, a gyerekek nagyon jól egyeztek, és a kommunikáció is zökkenőmentes volt. „Barátias hangulat alakult ki közöttük. Nagyon fontos, hogy pozitív kicsengésű volt a találkozó, mindenki jól érezte magát, jó kedvvel vett részt benne. Bár eléggé félve indult a projekt, a vendégek is bevallották, hogy kicsit tartottak idelátogatni, akárcsak a mieink, de végül pont annyira jó lett, mint amennyire féltek tőle” – összegzett a házigazda. Az igazgató szerint a folytatás mikéntjéről májusban Craiován, a székely diákok olténiai látogatásán döntenek, de a cél az

lenne, hogy évről évre bővüljön a program, újabb és újabb diákok vegyenek részt benne.

„Egyedül a románóra marad”

„Nagyon pozitívan nyilatkoztak, mert hát ők is honnan ismerték Székelyföldet? A sajtóból, a politikusok nyilatkozataiból, ami nem feltétlenül fedi a realitást. Mondták, hogy pozitívan csalódtak, és nagyon jól érezték magukat, kellemes meglepetés volt, amit találtak. És teljesen megértik, hogy miért nem beszélünk románul, a gyerekek miért nem tudnak anyanyelvi szinten románul. Nagyon pozitív hozzáállásuk volt” – vázolta az olténiai vendégek reakcióit Lackó György.

Hangsúlyozta, az ilyen találkozók Székelyudvarhelyen különösen fontosak, az itteni gyerekeknek nincs alkalmuk használni a román nyelvet. „Az utcán, a hétköznapi életben nem gyakorolják, nem beszélik annak köznapi változatát. Egyedül a románóra marad, ahol, mint tudjuk, az irodalmi románt tanulják, ráadásul középiskolában még a régi program szerint” – emlékeztetett az illetékes.

Kérdésünkre kifejtette, a hasonló programok mellett a székelyudvarhelyi diákoknak még a román szaktanárok által szervezett románnyelv-táborban van alkalmuk gyakorolni az állam nyelvét, illetve a Modern Üzleti Főiskolán (MÜTF) szervezettek érettségi felkészítőt a számukra. A székelyföldi helyzetet tovább súlyosbítja, hogy kevés a román szakos tanár, például a neves székelyudvarhelyi gimnáziumban is szükség lenne még egy pedagógusra.

Hasonló interetnikus programra egyébként már volt példa Székelyudvarhelyen, akkor saját kezdeményezésre konstancai diákokkal barátkoztak a tamásisok, de más székelyföldi városban, Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában is szerveztek már közös programot román és székely fiataloknak. Az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala és a Hargita Megyéért Egyesület szervezésében évente közös tábor is tartanak román és magyar iskolásoknak Puzzle Camp néven, a másodikat tavaly szervezték meg Borospatakon.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Hatszáz fáklya égett az igazságos király tiszteletére

Mátyás király születésének 576. évfordulójára emlékeztek Kolozsváron február 23-án este: a résztvevők hatszáz fáklyával vonultak a Farkas utcai református templomtól a Főtérig, majd a király szülőházáig. Az Amaryllis Társaság és a Kincses Kolozsvár Egyesület 27. alkalommal szervezte meg a Mátyás-napokat, amelynek már hagyományos csúcspontja a fáklyás felvonulás. Az esemény hangulatát második éve színesítették az Emese Park hagyományőrzői, akiket az augusztusi Kolozsvári Magyar Napokon is többször láthatott a fesztiválózó közönség.

FOTÓK • BIRÓ ISTVÁN

királyi születésnap

Tizenkét országból csatlakoztak a csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtár felolvasómaratonjához

Dél-Koreában is Radnótit olvastak

Nemzetközi felolvasómaraton szerveztek a csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtárban február 19-én: az összesített adatok szerint a világ 12 országában 33 123 felolvasó vett részt az eseményen, amelyen Radnóti Miklós (1909–1945) életművét szóaltatták meg szerte a világban születésének 110. halálának 75. évfordulóján. Romániában 29 598-an kapcsolódottak be a felolvasásba 15 megye 246 településén. Számos intézmény, iskola és könyvtár szervezett felolvasást Erdély településein, a szörványtól Bukaresten át Székelyföldre sokan olvastak otthon és a családban is. 12 országban szóaltak meg Radnóti művei, nemcsak

is van, aki ráadásul annak ellenére, hogy nem tud magyarul, magyar nyelven fogja felolvasni a költő Bájoló című versét” – mondta el Török Edit. Hozzátette, természetesen Hargita megyéből, a környékről csatlakoztak legtöbben a felolvasáshoz, de Maros, Kovászna, Bihar, Kolozs megyéből, sőt a szörványból, például Krassó-Szörény megyéből is érdeklődtek a rendezvény iránt, és akadnak román vidékekről is, akik a költő románra fordított verseit olvassák fel. A maratonton tavaly 38 ezren vettek részt Petőfi-versek felolvasásával, azelőtt Szabó Magda műveit 32 ezren, 2015-ben pedig Kányádi Sán-

Számos csíkszeredai iskola kapcsolódott be Radnóti Miklós verseinek felolvasásába

magyar nyelven, hanem angolul és románul is. Az eseményről Török Edit könyvtáros, a rendezvény szervezője elmondta, a felolvasómaraton 11 évvel ezelőtt indult Székelyudvarhelyen, a csíkszeredai könyvtár pedig 2014 óta szervezi meg, a rendezvényt a könyvtárban tartották, ugyanakkor Csíkszereda összes iskolájában felcsendültek a költő művei. „Idén az Amerikai Egyesült Államokból is volt jelentkezőnk, nemcsak ottani magyarok kapcsolódnak be a maratonba, de egy éppen Csíkszeredában önkénteskedő, Colorado államból érkezett hölgy itt a könyvtárban olvas fel angolra fordított Radnóti-verset. Az pedig talán ennél is érdekesebb, hogy dél-koreai jelentkező

dor verseit 42 ezren szóaltatták meg – mondta el Török Edit. Az elmúlt tizenegy év alatt egyébként Benedek Elek, Orbán Balázs, Jókai Mór, Arany János, Gárdonyi Géza, Móricz Zsigmond, Tamási Áron műveiből olvastak fel a maratonton a résztvevők. „Célunk ráirányítani a figyelmet irodalmunk egy-egy kiemelkedő alakjának életművére, és arra, hogy klasszikusokat olvasni fontos. Szeretnénk, ha a pedagógusok, diákok mellett minél többen csatlakoznának, bekapcsolódnának az olvasásba a nap folyamán életkortól, foglalkozástól, nemzetiségtől, stb. függetlenül” – olvasható a kezdeményezőkhöz felhívásában.

Radnóti Miklós

Bájoló

Rebbenő szemmel

ülök a fényben,

rózsafa ugrik

át a sövényen,

ugrik a fény is,

gyűlik a felleg,

surran a villám

s már feleselget

fenn a magasban

dörgedelem vad

dörgedelemmel,

kéjke lehervad

lenn a tavaknak

s tükre megárad,

jöjj be a házba,

vesd le ruhádat,

már esik is kint,

vesd le az inged,

mossa az eső

össze szívünket.

Március

Lúdbörzik nézd a tócsa, vad,

vidám, kamaszfiús

szellőkkel jár a fák alatt

s zajong a március.

A fázós rügy nem bujt ki még,

hálót se sző a pók,

de futnak már a kiscsibék,

sárgás aranygolyók.

Újabb lépést tett az RMDSZ a gördülékenyebb tankönyvellátás felé

Felgyorsul a tankönyvírás folyamata, így időben kerülhet a tananyag a diákok asztalára, és törvénybe foglalták, hogy a magyar szerzőknek nem kell románra fordítaniuk az általuk szerkesztett tankönyveket. Első házként döntött március 6-án a szenátus az RMDSZ módosításait tartalmazó új tankönyvtörvény javaslatáról. Novák Csaba Zoltán szenátor, oktatásügyi szakpolitikus elmondta, az RMDSZ javaslatai értelmében, amennyiben a képviselőház is elfogadja, a törvény arra kötelezi majd a szaktárcát, hogy biztosítsa a kisebbségi oktatáshoz

szükséges tankönyveket. „A tankönyvkiadás súlyos gondokkal küzd, amelyek következtében iskolakezdekéskor sok esetben nem állt a tanárok és diákok rendelkezésére tankönyv. A szenátus által ma elfogadott tervezet előírásai felgyorsítanák és könnyítenék a tankönyvírás folyamatát, így a szaktárcának minden eszköz a rendelkezésére áll majd ahhoz, hogy időben biztosítsa a tananyagot” – magyarázta Cseke Attila, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője. Kiemelte, az anyanyelven való oktatáshoz való jogot erősíti a szövetség módosításait is

tartalmazó tervezet, amely egy következő lépés a gördülékenyebb tankönyvellátás ügyében. Cseke Attila emlékeztetett, az RMDSZ tankönyvírói pályázatot hirdetett a magyar nyelven történő oktatás segítése érdekében. A pályázat eredményeként 2018 elején 41 új magyar tankönyv és ábécéskönyv született 1–6. osztályos diákok számára, olyan területeken, mint például magyar nyelv és irodalom, a magyarság történelme, hittan, ének és zene, vagy a magyar diákoknak szánt román nyelv oktatását segítő speciális tankönyv.

Szórványba vitt olvasnivalót a Communitas könyvkaravánja

Négy megye több mint 20 településére látogatott el idén a Communitas Alapítvány által szervezett könyvkaraván. A közel tízéves program célja, hogy elősegítse az anyanyelven való olvasást a szórványközösségekben, ennek érdekében kulturális folyóiratokat és könyveket juttat el a településekre. Az alapítvány képviselői a program keretében szórványkollégiumokat és magyar házakat kerestek fel Fehér, Szeben, Beszterce-Naszód és Maros megye különböző településein, ahol könyveket, művelődési folyóiratokat és kiadványokat adományoztak a magyar közösségnek. A könyvadományok a Communitas Alapítvány könyvkiadási szaktestülete által támogatott kiadványok példányaiból és az Országos Széchényi Könyvtárral való együttműködésből származnak, de a kulturális folyóiratok is az alapítvány támogatott kiadványai. „Hiánypótlók a könyvcsomagok ezeken a településeken, hiszen a magyar házakba ritkán jutnak el a magyar nyelvű kulturális folyóiratok, szépirodalmi és szakmai könyvek, az erdélyi kortárs magyar irodalom. A kollégiumokba mesekönyveket, kötelező házi olvasmányokat, versesköteteket viszünk. Évről évre újabb helyszíneket keresünk fel, célunk egyre több magyar ház és kollégium könyvespolcait feltölteni, hogy biztosíthassuk az anyanyelven való olvasás, tanulás lehetőségét” – válaszolta a további terveket Sólyom Réka programkoordinátor.

Hiánypótló csomagok. Szórványvidékeken élő gyerekek kaptak magyar nyelvű könyveket, folyóiratokat

Megtartotta a marosvásárhelyi Bolyai-zenekör az év hangja vetélkedőt

Egy húron pendülnek, együtt muzsikálnak

Bányai Orsolya, Kiss Borbála, Kántor Éva Andrea, Ferencz Krisztina, Dobos Hunor, Molnár Sámuel, Veress Gergő, Balázs Fülöp Mátyás, Puskás Noémi, Marton Orsolya, Magyar Boglárka, Máday Orsolya és László József fizikatanár – körben ültek az egyik osztályteremben, zenéltek és énekeltek. Heti rendszerességgel ezt megismétlik, de ha fellépésre ké-

át a kör vezetői szerepét Bányai Orsolyától. Mert a szabály szerint az érettségi előtt álló vezető átadja a stafétát egy nála fiatalabbnak, aki korábban a helyettese volt. Mert van egy vezetősége is a körnek titkárral, médiafelelőssel. De ezek a szerepek nincsenek köbe vésve, mindenki azt csinál, amihez jobban ért, amit jobban tud – magyarázzák többen is.

Február utolsó napján tartották a Bolyai dísztermében az év hangja vetélkedőt. Tíz csapat nevezett be a versenybe, ebből csupán kettő volt zenekörös. A célja az volt, hogy újabb tehetségeket fedezzenek fel, népszerűsítsék a közös éneklést és zenélést, és érezzék jól magukat. Sikert is mindez, hiszen a közönséget is bevonták, volt kvízzjáték is. Három éve kezdték a zenekör születésnapján évfordulóján megszervezni a rendezvényt, amelynek másik nem titkolt célja további tagok, utánpótlás toborzása is – mesélték a diákok, akikkel egy próba alatt beszélgettünk.

Éppen a március 15-ei ünnepségre készültek, a Petőfi-szobor előtt egy saját hangszerelésben, saját megzenésítésben Illyés Gyula Petőfi ünnepére című versével készültek. Igaz, hogy létezik már egy repertoárjuk, de ugyanazt kétszer nem szokták előadni. A mostani összeállításukat már bemutatták az iskolában, de azt más a diáktársakon kívül nem hallotta. A frissen megzenésített vers pedig igazi őspremier, most játsszák első alkalommal.

„Meg szoktuk beszélni, hogy egy-egy fellépésre mivel készülünk, ahogy azt is, hogy egy verset hogyan zenésítünk meg” – magyarázta Kiss Borbála. „De saját szerzeményeink is vannak, szöveg is és zene is” – teszi hozzá Bányai Orsolya. A többség ugyanis valamilyen hangszeren játszik: van itt gitár, zongora, ukulele, citera, cselló és cahun. Persze ha valaki nem tud semmilyen hangszeren játszani, az nem baj. Ahogy az sem akadály a zenekörben, ha nem énekel, csak szereti hallgatni, ahogy mások énekelnek.

A csoportnak van egy felnőtt vezetője is, László József fizika szakos tanár, aki maga is zenész, és aki nem felügyelőként vesz részt a próbáikon, hanem szakmai tanácsokkal segít. „Főleg a magyaros hangzásra figyelmeztetett, most már mi is figyelünk erre” – mondta Magyar Boglárka. „Nem ülök be minden próbára, hiszen nem akarom, hogy úgy érezzék, ellenőrizni akarom őket. Nagyon megbízható, jó ízlésű, komoly gondolkodású fiatalok” – mondta a tanár, aki a versek megzenésítésére, saját szerzemények megalkotására biztatja tanítványait.

A Marosvásárhelyen működő zenekör célja a tehetséggondozás, a közös éneklés népszerűsítése

szülnek akkor többször is. Sőt ha már nagyon szorítja őket az idő, akkor minden délelőtt a nagyszünetben próbára gyűlnek össze. Négy évvel ezelőtt Szócs Boróka kezdeményezésére alakult meg a Marosvásárhelyen a Bolyai-zenekör. Azóta Boróka már elvégezte az iskolát, jelenleg Kolozsváron egyetemista. A zenekör azonban működik, fellépéseik vannak, vagy csak úgy egyszerűen a saját örömeikre zenélnek, énekelnek. „Van úgy, hogy csak beszélgetünk. Máskor meg zenélünk, mert az jó. Pihenten és jó érzéssel megyek haza innen” – magyarázza Kiss Borbála tizenegyedikes lány, aki az idén vette

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Egyenruha bevezetésével javítana az iskolai közbiztonságon a tanügyminiszter

Nem tetszik a diákoknak a kötelező uniformis

Elutasítják a diákok, hogy kötelező módon egyenruhában kelljen iskolába járniuk. Ecaterina Andronescu tanügyminiszter közbiztonsági intézkedésként vetette fel az uniformis bevezetésének ötletét, de ellenállásba ütközött.

Elítéli a romániai diákszervezetek, hogy az oktatási minisztérium az egyenruha bevezetését látja az egyetlen megoldásnak arra, hogy javítsák a közbiztonságot a hazai tanintézetekben. A diákok nem tartják megfelelőnek a minisztériumi illetékesek, tanfelügyelők, iskolaigazgatók hozzáállását, azt, hogy nem találnak épkezláb megoldást az iskolai atrocitások, erőszak visszaszorítására. „Úgy véljük, nagyon súlyos, hogy a hatóságok képviselői nem értik meg az iskolai biztonság kérdését, és olyan megoldásokat javasolnak, amelyeknek nincs valós hatása a problémára” – írják közleményükben a romániai diákszervezetek.

Rámutatnak, a kötelező egyenruha bevezetése egy demagóg intézkedés, általa nincs biztosítva a közintézmények őrzésére kiképezett biztonságiak jelenléte az iskolákban. Az uniformis csupán arra elég, hogy a diákok azonosítását szolgálja, ami jelenleg is megtörténhet az ellenőrző révén. A „kötelező egyenruha” fogalma napjainkban amúgy is homályos, mutatnak rá a diákok, hiszen a tanulók jogait összegző diákstatútum egyik cikkelye kimondja: ezek nem zárhatók ki a tanintézetből amiatt, hogy nem viselnek egyenruhát.

Törvény írja elő az iskolák őrzését

Ráadásul, mutatnak rá az újabb jogi buktatókra a diákok, törvény kötelezi a helyi önkormányzatokat arra, hogy biztosítsák az iskolák őrzését, az épületek ugyanis az ő tulajdonukat képezik. „Úgy véljük, az egyetlen életképes megoldás az iskolák biztonságossá tételére az örök biztosítása” – hangsúlyozzák a diákszervezetek. Épp ezért kéri a minisztériumot, szavatolja, hogy valamennyi romániai tanintézetben legyenek biztonsági őrök, és mondjon le a kötelező

egyenruha bevezetéséről. Utóbbi intézkedés ugyanis szerintük nem egyeztethető össze az ingyenes oktatás és az egyenlőség biztosításának elvével.

Ecaterina Andronescu oktatási miniszter a Radio România Iași-nak adott interjúban beszélt arról, hogy kötelező módon be kellene vezetni az egyenruhát az iskolákban, mégpedig a diákok érdekében, mivel szerinte ez védelmet biztosítana számukra. A meglepő válasz arra a kérdésre érkezett, hogy hogyan védené meg a minisztérium a pedagógusokat az egyre gyakoribb atrocitásoktól, a nem-

Az uniformis csupán arra elég, hogy a diákok azonosítását szolgálja, ami jelenleg is megtörténhet az ellenőrző révén. A „kötelező egyenruha” fogalma napjainkban amúgy is homályos.

rég történt ploiești-i eset után, mikor az egyik oktatóra késsel támadt rá a volt diákja. Az eset után ugyanis a szakma és a szakszervezetek is erősebb védelmet kértek az iskolákban. A miniszter szerint azonban ezen túlmutató intézkedésekre lenne szükség, mint amilyen a kötelező egyenruha bevezetése.

A miniszter így erősítene az intézmények identitását

Azáltal ugyanis, hogy a diákok uniformist hordanak, könnyen ki lehetne szűrni az iskolákba belopakodó idegeket, érvelt a tárcavezető. Andronescu szerint szó sincs arról, hogy az uniformis „túlzott” intézkedés lenne, sőt szerinte inkább büszkeségre adna okot, a

diákoknak büszkén kellene viselniük iskolájuk jelképét. Arra a felvetésre, hogy az egyenruha inkább elutasítást, tiltakozást vált ki a fiatalokból, mint büszkeséget, kijelentette: szó sincs arról, hogy uniformizálni akarná a diákságot, javaslatával inkább az intézmények identitását erősítené.

A tárcavezető szerint amikor kötelező egyenruháról beszél, nem kell rögtön teljes öltözetre gondolni, meglátása szerint elég lenne egy megkülönböztető jelzés, például nyakkendő, mely mindenki számára egyértelművé tenné, hogy az adott diák melyik iskolába jár. Szó sincs arról, hogy országszerte ugyanazt az egyenruhát kelljen viselni, hangsúlyozta, minden iskola maga döntene saját egyenruhájáról a szülői bizottságokkal közösen.

A kötelező egyenruha visszavezetésének ötlete nem új keletű, az elmúlt években több próbálkozás is történt erre. Legutóbb 2013-ban készült egy erre vonatkozó tervezet, melyben szociálliberális (USL) honatyák azzal indokolták az intézkedést, hogy a modern, sokszor költséges ruhadarabok viselése az iskolákban odavezetett, hogy a fiatalok nem tisztelik sem egymást, sem tanáraikat. A tervezet szintén rugalmasan kezelte a kérdést, eszerint is minden iskola maga dönthette volna el, milyen egyenruhát ír elő. Számos romániai iskolában jelenleg is használnak egyenruhát, különösen az elemi osztályokban, erről az iskolák döntenek a szülői bizottságokkal közösen. Az iskolai egyenruhák kötelezővé tételéről már több törvénytervezet került a parlament elé, ám eddig egyiket sem szavazták meg, és a lakosság is ellenérzéssel fogadta a próbálkozásokat.

P. M.

A hóvirágba

Tavasszal visszatérnek a vándormadarak. Ki tud mondani példát a vándormadarakra? Úgy van, Zsoltika, például a fecske. Ki tud még egy jellegzetes példát mondani a vándormadarakra? Nem, Józsika, a jellegzetes nem ugyanazt je-

Alpárka bekiabálja, hogy mindenki hülye, mert ő már evett békacombot, mert hozott neki az apja Franciából, és sokkal finomabb, mint a csirke. Alpárka automatikusan megy a sarokba, bár senki nem tudja eldönteni, hogy azért, mert

lemondóan kiakaszt egy nagy ábrát egy hóvirágról, mire az addig tanácstalan osztály kórusban felkiált: hóvirááááá. Ügyesek vagytok, sóhajt Bagolyné, és merőben érdekes dolgokat kezd el mesélni a hóvirágról, amikre senki sem figyel.

Közben az osztályban elindult egy láncüzenet. Nekem Csabi súgja a fülembbe, mert ő ül a hátamnál, én a padtársamnak, Gergőnek adom át: Zsoltika szerelmes Marikába. Miután átadom az üzenetet, és előrefordulok, meglátom a Bagolyné által frissen kiakasztott ábrát, és önkéntelenül felkiáltok a többiekkel együtt: hóvirááááá. Ügyesek vagytok, sóhajt Bagolyné, miközben fél füllel hallok, hogy Gergő a következőt súgja az előtte ülő Csilla fülébe: Zsoltika szerelmes a hóvirágba. Ahogy kimondja, elkezd röhögni ő is, meg én is, de az üzenet megállíthatatlanul terjed tovább.

Ha valamin elkezdtek nevetni a padtársaddal, akkor nem szabad egymásra nézni, mert a két nevetés gerjeszti egymást. Ha már a könnyed is folyik, akkor az röhögőgörcs, és ilyenkor jól bele kell harapni a kézfejedbe vagy az ujjadba, mert azt már nem lehet sokáig hang nélkül csinálni. A hóvirág egyszikű növény, a hóvirág egyszikű növény, ismételve magamban kétségbeesetten, amit Bagolynétől hallok éppen, de ez is nagyon viccesnek tűnik, meg az is, hogy Zsoltika akkor egy egyszikűbe szerelmes, bármit is jelentsen ez. Szerencsére ekkor váratlanul kicsengetnek.

Odakint süt a nap, de azért sapka, kabát, mert a tavasz ravasz. Szedjél hóvirágot Marikának, szól oda Zsoltikának Béluska, és ezen mindenki felröhög, csak Zsoltika nem, mert egyedül ő nem tudja, hogy kibe szerelmes. Jó idő van, kellemes a séta hazafelé, rügyeznek a fák is. A mi fecskéink is hazajöttek már, nagyapám nyitva hagyja nekik az istálló ablakát. Mit tanultál az iskolában, kérdi anyám. Hogy a hóvirág egyszikű, mondom. Akkor moss kezet, és gyere enni.

„Ha valamin elkezdtek nevetni a padtársaddal, akkor nem szabad egymásra nézni, mert a két nevetés gerjeszti egymást. Ha már a könnyed is folyik, akkor az röhögőgörcs, és ilyenkor jól bele kell harapni a kézfejedbe.”

lenti, mint a fosás, és inkább a hasmenés szót használd, ha feltétlenül erről akarsz beszélni. Úgy van, Katika, a gólya a másik jellegzetes vándormadarunk. A vándormadarak Afrikában telelnek, mert nem bírják a hideget, de amint kitavasodik, visszatérnek az eredeti költőhelyükre. Ezért van az, hogy a vándormadarak a hazaszeretet szimbólumai.

Bagolyné, a tanító néni most nagy, feltekerhető ábrákat akaszt a táblára, az egyikken egy fecske, a másikon egy gólya látható. A gólya szájából, mint egy zöld pipa, kilóg egy békacomb. Józsika meg is kérdezi, mi lóg ki a gólya szájából. Nem a szájából lóg ki, válaszolja Bagolyné, hanem a csőréből, és egy békacomb, a gólya ugyanis többek között békákkal táplálkozik. Blöööeeeeee – harsogja kórusban az osztály, de erre

bekiabált, azért, mert evett békacombot, azért, mert az apja volt Franciában, vagy mert mindenki hülye.

Bagolyné sok érdekes dolgot mesél a vándormadarakról és a tavaszról. Hogy a vándormadarak több ezer kilométert repülnek oda, és több ezret vissza, mert annyira szeretik a hazájukat. Vagy mert ennyire utálják a hideget. Eszembe jut, hogy Tóth Feriék is elhagyták a hazájukat két évvel ezelőtt télen, de ők nem jöttek vissza tavasszal, azóta is Magyarban dolgoznak. Mondjuk ők repülni sem tudnak, meg a békát sem esznek. Nagyapám szerint a mi igazi hazánk egyébként is Magyarország, csak úgy költöztünk el, hogy nem mentünk sehová. Bagolyné most azt kéri, mondjunk jellegzetes példákat a tavaszi virágokra, de még mindig fogalmunk sincs, mi a jellegzetes példa. Végül

• FARKAS ILONA JANKA, 10. OSZTÁLYOS

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

vargalaszlloedgar@gmail.com

Egy héttel korábban kezdődik a 2019–2020-as tanév

Az eddigi gyakorlathoz képest egy héttel korábban, 2019. szeptember 9-én kezdődne az új tanév, és 2020. június 12-én érne véget. Az első szünet október 26. és november 3. között lesz, de ekkor csak az óvodások és elemisek vakációznak. Újabb módosítást is tartogat a 2019–2020-as tanév: nem lesz félévközi vakáció, ellenben a téli vakáció továbbra is három hét marad, december 21-től 2020. január 12-éig tart. Utána máris kezdődik a második félév, így kerek öt héttel lesz hosszabb, mint az első. A húsz tanítási hetet két hét hűvöztető szünet szakítja meg április 4–21. között, majd június 12-éig kell kibírniuk vakáció nélkül a diákoknak, ekkor veszi ugyanis kezdetét a nyári szünet.

Nem változik idén az országos vizsgák menetrendje

Nem módosul ebben a tanévben a nyolcadikosok képességfelmérő vizsgájának és az érettséginek a menetrendje – közölte az Antena 3 televízióban Ecaterina Andronescu oktatási miniszter. „Nincs szó az országos jellegű vizsgák módosításáról. Ezeket az év elején miniszteri rendelet szögezi le, és senki nem változtatja meg tanév közben. Ez zavart okozna az iskolai oktatásban. Következésképpen előre megmondom, hogy a nyolcadikos tanulóknak úgy fog lezajlani a képességfelmérő vizsgája, ahogy az az tanév elején meg volt hirdetve, és az érettségi is a tanév elején ismertett módon fog történni” – szögezte le a tárcavezető. Elmondta, véleménye szerint társadalmi párbeszéd és nyilvános vita tárgyává kellene tenni minden, az oktatási rendszer javítását célzó kezdeményezést, és csak ezt követően kellene döntést hozni róla. A közviták azonban nem a folyamatban lévő iskolai évre vonatkoznak, hanem a jövőbeni változtatásokat készítik elő, hangsúlyozta. Hozzátette, fontolgatja, hogy a nyolcadikosok és érettségi előtt állók számára márciusban szervezett próbavizsgákat a jobb eredmények érdekében a hetedik, illetve tizenegyedik osztályosok számára is bevezessék. Azokra

a hírekre reagálva, miszerint az elemi oktatásban megszüntetnék a tornaórát, elmondta: a sporttevékenységet nem iktatják ki a programból, csupán ezek megnevezése módosul, az új tanterv szerint „játék- és mozgásórának” fogják nevezni. Ecaterina Andronescu egyébként nemrég azt is bejelentette, hogy nemcsak táblagépet szándékozik ajándékozni a diákságnak, hanem iskolai és sportfelszerelést is. 600 millió lejt különítenek el arra, hogy a diákoknak egész évre legyen taneszközük és tornafelszerelésük. Utóbbira már ebben az évben megkapják az ajándékutalványt a kötelező oktatásban (0–10. osztály) részt vevő diákok. A tréningruhát és tornacipőt maguk választhatják ki méretüknek megfelelően, mondta a miniszter. A taneszközcsoportot ellenben a szaktárca állítja össze nekik, és kötelező módon román, és matematika-tankönyv is lenne benne, melyeknek majd a képességvizsgára való felkészüléskor vehetik hasznát.

Nem szüntethetők meg magyar osztályok az RMDSZ jóváhagyása nélkül

Nem szüntethetnek meg, és nem vonhatnak össze kisebbségi osztályokat az érintett kisebbségi közösség érdekképviseletének jóváhagyása nélkül, miután az államelnöki kifogást követően döntő házként a szenátus ismét elfogadta az erre vonatkozó törvényt. Eszerint csak a szaktárca kisebbségi államtitkársága, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának alárendeltségében működő oktatásügyi bizottság vagy az érintett kisebbség parlamenti képviselőinek jóváhagyásával szüntethetnek meg anyanyelvű osztályokat. „Törvény által szavatolt védelmet nyújt a magyar oktatásnak ez az intézkedés” – idézte az RMDSZ hírlevele Novák Csaba Zoltán szenátort, a felsőház oktatásügyi bizottságának alelnökét. Cseke Attila szenátusi frakcióvezető rámutatott: a törvény elsősorban a szórványban működő oktatási intézményeknek biztosít kedvező feltételeket. „A szórványvidéken működő tanintézmények esetében a minimális osztálylétszám biztosítása problémát jelenthet. A törvény értelmében az RMDSZ vagy az iskola

igazgatóságának kérésére a szaktárca jóváhagyhatja a kisebb létszámmal működő osztályokat. Ezen intézkedés nélkül a magyar gyermekek kénytelenek lennének más településre ingázni, vagy román tannyelvű iskolába járni, anyanyelvüket, identitásukat veszélyeztetve ezzel” – fogalmazott a honatyá.

Új magyar óvoda alapkövét tették le Nyárádszeredában

A Bocskai-napok keretében a katolikus templomkertben ünnepélyesen elhelyezték az új magyar óvoda alapkövét Nyárádszeredában. Az ünnepségen Pótpáti Árpád János, a miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára elmondta: a harmadik üteménél tartó Kárpát-medencei óvodafejlesztési programmal a magyar kormány meg akarja teremteni a lehetőségét annak, hogy minden magyar gyermek és minden vegyes házasságban született gyermek magyar bölcsődébe, magyar óvodába járhatson. Az államtitkár kiemelte: a Nyárádmentén több mint hatvanezer, annak legnagyobb településén, Nyárádszeredában több mint hatezer magyar él, és fontos, hogy meg tudja őrizni identitását. Ezt a célt szolgálja a katolikus egyház óvoda-, illetve a református egyház bölcsődeépítési beruházása, amely a magyar kormány 70 millió forintos támogatásából valósul meg. Pótpáti Árpád János elmondta: a külhoni magyar óvodák fejlesztésére és építésére két éve elindított program eddigi első két ütemére több mint 38 milliárd forintot fordított a magyar kormány, a most zajló harmadik ütemre pedig 9 milliárd forintot szavazott meg. A támogatás több mint fele, mintegy 24,8 milliárd forint Erdélybe irányul, amit 94 óvoda és bölcsőde kialakítására és 102 tanintézmény felújítására fordítanak. A program keretében a Kárpát-medencében eddig 450 óvoda fejlesztésére és 160 építésére juttattak kormányzati támogatást. „Anyanyelven lehet a legjobban tanulni, illetve a szocializációs alapvető folyamatokba bekapcsolódni, és azok, akik magyar óvodába járnak, nagy valószínűség szerint magyar iskolába is fognak járni” – mutatott rá az államtitkár. Tóth Sándor, Nyárádszereda polgármestere az MTI-nek elmondta:

a katolikus óvoda és református bölcsőde számára a katolikus templom szomszédságában lévő romos épület felújítása révén alakítanak ki korszerű termeket. Az építkezés néhány hónap alatt befejeződhet, és a romániai oktatási rendszer által megkövetelt engedélyeztetési eljárás után valószínűleg a 2020 szeptemberében kezdődhet meg az oktatás. A polgármester szerint Nyárádszeredában az utóbbi években növekedésnek indult a gyermeklétszám, ezért is fontos az új bölcsőde és óvoda kialakítása.

Iskolai étkezdét építtetne a minisztérium

Kiterjesztené a Meleg ételt az iskolákba programot Ecaterina Andonescu oktatási miniszter, ezért étkezdét tervez építtetni az iskolák közelében. A tárcavezető a Romániai Községek Egyesületének közgyűlésén arról számolt be, hogy a gyermekeknek meleg ételt biztosító projekt egyelőre 50 iskolában zajlik, ahol hátrányosabb szociális helyzetű diákok járnak. Ezt oly módon bővítenék, hogy étkezdét építenének az iskolák közelébe, mondta az összegyűlt előjáróknak Andonescu. Arról is beszélt, hogy az oktatási tárca idén 65 millió lejt különített el a költségvetésből azon iskolák helyzetének javítására, ahol az udvaron található az illemhely. „Sajnos 1460 iskola van olyan településen, ahol nincs vezetékves víz. A helyzet megoldásához az önkormányzat segítségére van szükség, hogy emésztőgödörrel és vízzel lássuk el az illemhelyeket, például a Svájcban is használt moduláris megoldásokat alkalmazzuk” – mondta az előjáróknak a miniszter. Ecaterina Andonescu arról is beszélt, hogy a regionális fejlesztési minisztérium büdzséjéből 2300 iskolabusz vásárlását irányozták elő a vidéki oktatási intézményekben tanulók számára. A falvak elnéptelenedésének megakadályozása érdekében arra kérte az előjárókat: „működjenek együtt a tanárokkal, és próbálják meg a közelükben tartani őket, hogy lehetőleg lemondjanak az ingázásról, többet tartózkodjanak az iskolában, és többet foglalkozzanak a gyermekeinkkel”.

Sztrájkórséget állva követelte a tanügyi törvényt a szakszervezet

Sztrájkórséget álltak az oktatási minisztérium székháza előtt a Spiru Haret szakszervezeti szövetség képviselői, így hangsúlyozva: elégedetlenek az oktatás helyzetével. A tiltakozók vuvuzelákat fújtak, és többek között olyan jelszavakat skandáltak, hogy „Nincs pénzünk krétára, de ti táblagépetek adtok!” A szakszervezet követelése között szerepel, hogy március 31-ig új tanügyi törvényt dolgozzanak ki, illetve növeljék az egy gyerek után járó fejkvótát. A Spiru Haret-szövetséghez tartozó szervezetek a főváros mellett több megyében is tiltakozó akciót tartottak.

Több megyében gondok vannak a tej-kifli program keretében osztogatott almával

Több megyében is gondot okoz a friss alma biztosítása a tej-kifli kormányprogram keretében. Bihar megyében több mint 3 tonna (!) gyümölcsöt kellett visszahívni, mikor kiderült, hogy az iskolákba szánt alma megrohadt. Barna foltok jelentek meg rajta, valószínűleg megfagyott a gyümölcs, amikor a Beszterce-Naszód megyei termelő eljuttatta az ország másik végében található aradi forgalmazóhoz. Ez elmondta, helyben próbálják pótolni a keletkezett hiányt, hogy a diákok nem maradjanak gyümölcs nélkül. Kovászna megyében sem akadálymentes a tej-kifli program lebonyolítása, bár csak nemrég indult újra, a megyei önkormányzat máris számos kritikát kapott a szülőktől az óvodásoknak és iskolásoknak osztogatott termékek miatt – mondta el Tamás Sándor. A tanácselnök szerint a negatív visszajelzések között jogos kritika is van, ezért arra kéri a prefektus által koordinált szakmai bizottságot, hogy vizsgálja ki ezeket, és kezdeményezze a program módszertanának módosítását. A legtöbb panasz arra vonatkozott, hogy minden egyes almát külön műanyag tasakba csomagolnak. Ennek oka, hogy a programot szabályzó módszertan kötelezően előírja, hogy minden terméket egyenként becsomagolva kell

biztosítani a gyerekeknek. Tamás Sándor elmondta, környezetvédelmi okokra hivatkozva kezdeményezik a módszertan módosítását, hogy ne legyen kötelező minden egyes almát zacskóba tenni. Ehhez kikéri az élelmiszerbiztonsági szakemberek véleményét is. Henning László megyei alelnök emlékeztetett: a tej-kifli-alma programot európai uniós forrásokból finanszírozza a kormány, viszont a programnak országosan megszabott szabályai vannak. Eszerint a péktermékek teljes kiőrlésű lisztből kell készülnenek, nem tartalmazhatnak cukrot, édesítőszer, adalékanyagot. A tejtermékben sem lehet cukor, édesítőszer, kakaó vagy egyéb ízesítő. Ez a módszertan szabályozza a termékek külön csomagolását is. Tamás Sándor szerint többen is jelezték, főleg pénzkidobás a program, azonban azzal is tisztában kell lenni, hogy egyes háromszéki gyerekeknek a napi tej-kifli-alma jelenti az ebédet. Elmondta, évek óta szorgalmazza, hogy át kellene alakítani a programot úgy, hogy lehessen meleg ebédet biztosítani az iskolákban, ez különösen a nehéz körülmények között nevelkedő gyerekeknek lenne fontos, de valamennyi iskolás számára jobb megoldás lenne. A székelyföldi megyében 23 579 óvadás és iskolás kap hetente kétszer almát és kekszet, háromszor kiflit és tejet.

Unió pénzéből újítják fel a csíkcsicsói általános iskolát

Több mint egymillió euró vissza nem térítendő támogatásból újítják fel a csíkcsicsói Kájoni János Általános Iskolát. A támogatási szerződést március elején írta alá Lukács Péter polgármester és Simion Crețu, a Központi Fejlesztési Ügynökség vezérigazgatója. A beruházás 98 százaléka, azaz mintegy 1,1 millió euró vissza nem térítendő hitel. A tervek szerint a beruházás keretében teljesen felújítják a régi iskola tetőszerkezetét és szigetelését, illetve egy új épülettel bővíti a meglévőt. A munkálatokkal 2021 nyaráig kell elkészülni. Az 220 diákkal működő oktatási intézmény új bútorzatot kap, és új informatikai labor is várja majd a gyerekeket.

P. M.